

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Constitutiones Variorum Pontificum in præcedentibus Editionibus
desideratas, summoque studio hinc inde conquisitas complectens

Luxemburgi, 1741

Martinus II. Dict. IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74452](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74452)

ANNO
1273.

si aliquam ex Ecclesiis Cathedralibus Provinciae Auxitanensis vacare contingat; Nobilis Vir... Senescallus tuus in Vasconia administrationem bonorum temporalium ipsius Ecclesie vacantis quamdiu eam vacare contingit, contra iustitiam occupare, ac detinere occupatam pro sua voluntate presumit, quanquam nulla ex eisdem Ecclesiis à te Regalia teneat, idque tibi, vel dicto Senescallo non competat de consuetudine vel de Jure.

Cum igitur laicis disponendi de rebus Ecclesiasticis nulla sit attributa potestas, serenitatem Regiam rogamus & hortamur attentè, quatenus talia, quæ redundant in tui derogationem honoris per eundem Senescallum fieri nullatenus patiaris; Sed Ecclesias ipsas, pro divina & nostra reverentia, habens propensius commendatas, eas & bona ipsarum in suis iuribus & libertatibus favore Regio prosequaris; ita quod præter divinæ retributionis præmium condigna tibi à nobis proveniat actio gratiarum. Datum Lugduni decimo Calendis Septembris Pontificatus nostri Anno tertio.

V I.
Ex Archiv.
Aug. Rimer.
Tom. 2. pag.
36.

Bulla Levelino Principi Valliæ, de quadam compositione, per Prælatos inter dictum Levelinum & Davidem Fratrem suum: anno 1274.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, dilecto filio nobili viro, Levelino Principi Valliæ salutem & Apostolicam Benedictionem.

Cum à vobis petitur quod iustum est, & honestum, tam vigor aequitatis, quam ordo exigit rationis ut id per sollicitudinem Officii nostri ad debitum perducatur effectum.

Sanè petitio tua, nobis exhibita continebat, quod dudum inter te, & nobilem virum David Fratrem tuum, super quibusdam Terris, Possessionibus & Rebus aliis, materia questionis exorta; tandem mediantibus venerabilibus fratribus nostris Bangoren, & Assaphen Episcopis, Amicabilis super his inter partes compositio intervenit, de observanda compositione huiusmodi hinc inde corporali præstiti juramento: Et nihilominus jurisdictioni eorundem Episcoporum super hoc eo modo vos submittere curavistis, videlicet ut dicti Episcopi in partem, contra compositionem prædictam venientem, possent censuram Ecclesiasticam exercere, ac obscuritates ipsius compositionis, si fortassis emergent interpretari, & etiam declarare, prout secundum Deum viderent qualitati negotii, & quieti earundem partium expedire.

Postmodum verò, super quibusdam articulis, in compositione ipsa contentis, qui in aliqua parte sui debitum & obscuritatem habebant inter prædictas partes questione suborta iidem Episcopi prout ex forma huiusmodi submissionis poterant, in præfatis articulis circa dubium & obscuritatem prædictam quandam interpretationem & declarationem fecerunt providam & salubrem; prout in litteris inde confectis eorundem Episcoporum Sigillis munitis plenius dicitur continere.

Nos itaque, tuis supplicationibus inclinati, interpretationem & declarationem prædictas, sicut providè factæ sunt, ratas & gratas habentes, illas auctoritate Apostolica confirmamus, & præfatis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo hominum omnino liceat hanc paginam

nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire.

Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Lugduni 15. Calendas Septembris Pontificatus nostri Anno tertio.

MARTINUS II. DICTUS IV.

Vide Compendium Vitæ in Magni Bullarii Romani Tom. I. hujus Editionis Luxemb. 1727. fol. 157.

Processus habitus contra PETRUM Regem Aragonum, anno 1282. Indictione undecima.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, ad certitudinem presentium, & memoriam futurorum.

Longa fere series, ipsiusque diffusa narratio, cui vix tempora multa sufficerent, tædio grandi nimirum audientes afficeret, si quondam Friderici olim Romanorum Imperatoris, posterorumque suorum culpas horrendas, & excessus infandos, ab ipsis contra Deum, & contra Romanam Ecclesiam commissos, ac processus perinde per Romanos Pontifices prædecessores nostros ritè habitos contra ipsos, pœnasque iuste illis indictas repetitio seriosa narret. Ideoque summa rerum fastigia, prout imminentium casuum necessitas exigit, absque seditionis injuriâ materia patitur, decrevimus prosequenda. Et quidem communem non credimus latere notitiam, qualiter felicis recordationis Innocentius Papa quartus prædecessor noster, memoratum Fridericum, qui se per eosdem suos excessus & culpas innumeras indignum Imperio & Regno, omnique honore ac dignitate reddiderat, in Concilio Lugdunensi, eodem approbante Concilio; propter suas iniquitates à Deo ne regnaret vel imperaret, abjectum ostendit, & denuntiavit omni honore ac dignitate privatum à Domino, & nihilominus sententiâ privavit, ut in eisdem prædecessoris sententiâ contra ipsum Fridericum latâ plenius continetur.

Qualiter etiam post ejusdem Friderici obitum licet Regnum Siciliae ad dispositionem Ecclesie Romanae, cuius Juris & proprietatis existit, esset liberè devolutum, idemque prædecessor de illo se provisurum in eodem Concilio publicè prædixisset, quondam Conradus dicti Friderici natus, quamquam in eodem Regno ex ipsius sui primogenitoris successione nullum penitus jus haberet, tamen sicut ex præmissis apparet, nec ille mortis suæ tempore habuisset, nec aliàs eidem Conrado jus competeret in eodem, ipsum Regnum temerariâ presumptione occupavit, nec illius recentioris facti memoriam obliteravit oblivio, videlicet quòd ipso Conrado subtracto de medio, quidam Manfredus tunc Princeps Tarentinus, quem velut de copulâ damnatâ susceptum, à dicti Regni successione non solum præmissa ejusdem Friderici privatio, sed etiam macula illegitima natiuitatis arcebat, contra juramentum fidelitatis, quod dicto prædecessori præstiterat, temerè veniens sub quondam Conradini nati dicti Conradi, sui que nepotis, simulatâ protectione tutori ad

ANNO
1274.ANNO
1281.I.
Ex spicil.
Dacheri
Tom. 3. n.º.
ed. pag. 684.In Concilio
Lugdun. Fri-
doricus Im-
perio spoli-
atus.Manfredi
Gesta.

quas

ANNO
1282.

quasdam Civitates, Castra, & alia, loca Regni e-
jusdem manus occupatrices extendit. Propter
quod & alios suos actus nefarios, & graves offen-
sas, piæ memoriæ prædecessor noster Alexander
Papa quartus ipsum ex causis variis excommu-
nicationis vinculo innodatum, Tarentino Prin-
cipatu, honore Montis sancti Angeli, omnibus
Comitatibus, terris, feudis, dignitatibus, & aliis
honoribus, ac bonis & juribus, quæ in præ-
fato Regno, & quæ alibi etiam ab Ecclesiis
& personis Ecclesiasticis obtinebat; necnon
& Vicariâ in quâdam ipsius Regni parte sibi
ab Apostolicâ sede concessa; & etiam omnibus
concessionibus, donationibus, largitionibus, con-
firmationibus, & privilegiis, sive à prædictis Fre-
derico patre, vel Conrado fratre suis, sive à sede
Apostolicâ in Regno sibi factis eodem, vel alibi
etiam ab Ecclesiis quibuscumque, vel personis Ec-
clesiasticis, tanquam rebellem & hostem Ecclesiæ
Romanæ, ac violatorem fidelitatis sibi præstitæ
manifestum, suorumque jurium invasorem, oc-
cupatorem, & detentorem sacrilegum, & tam-
quam sociatum nefando feedere Saracenis, eo-
rumque complicem, ductorem & protectorem
publicum, Apostolicâ autoritate privavit.

Cumque idem Manfredus nec iis aliisve reme-
diis contra malitiam ejus adhibitis in suâ in-
iquitate remissior; sed iam committendo quotidie
prioribus deteriora ferventior, postmodum frau-
dulenter præfati nepotis sui morte confictâ,
idem Regnum proprio nomine occupans, &
Regium in illo titulum & nomen usurpans, se,
ortus sui non erubescens primordia, in illius
Regem iungi, & coronari fecisset; idem præ-
decessor noster Alexander ejus iniquitates &
fraudes abominans & detestans, cassavit & irri-
tavit, callum & irritum nuntiavit quidquid cir-
câ ipsum Manfredum per unionem, seu potius
execrationem, & coronationem quas ex-
cipere de facto præsumerat, quasque nullas
esse constabat, existit tam temerariè, quam
dolosè præsumptum. Eisdem verò Manfredò,
& demum Conradino, qui æratem prevenien-
do malitiâ à disortum prædecessorum suorum
iniquis semitis non declinans, sed ad eam-
dem Imperium & Regnum aspirans, præfatum
Ecclesiæ & Carissimum in Christo filium nostrum
Carolus Siciliæ Regem illustrem insidiis mul-
tis impetit, & multipliciter apertis conatibus
insestavit. Propter quod contra eum & fautores
suos per recolendæ memoriæ Clementem Papam
prædecessorem nostrum varii habitii sunt processus,
suâ sorte successibus nobis, & Regni, ac Regno præ-
dictis, pacis & quietis serenitas arideret, in sub-
itas tempestates acta est æstiva tranquillitas, bel-
lum in mediâ pace surrexit, facti sunt hostes
ex subditis, & qui eidem Regi Siciliæ ad fi-
delitatis debitum tenebantur, rebellionis spiri-
tum infideliter assumentes, non solum hostilia,
sed tyrannica patrauerunt. Sicut enim gravis
clamat infamia, processit adeo Panormitana ci-
vitas, & civium præsumptuosa rebellio, quod
rebellandi audaciâ, & jurium interversione Re-
galium, sui que quantum in eis fuit abjectione
dominii non contenta, ferinæ immanitatis dex-
teras ad crudelitates inauditas exposuit, dum
eorum exitialis iniquitas, non solum quos ex
devotis Regis ipsius concepta potuit præoc-
cupare nequitia, sine sexus ætatibus delectu in-
humaniter cecidit: verum etiam partus quos
adhuc viscerum portionem claustra materna ce-
labant, illis sævè defecit, sic præcipiti festina-
tione produxit in lucem, quod eis nimirum
procul dubio naturaliter lucis usum antequam
concederet natura, subtraxit, ipsis adeo præ-
maturâ & impiissimâ cæde cæsis, quod ortus
eorum principia vitæ prævenit occasus. Quia
verò, sicut ex tunc multorum habebat assertio,

& jam probat exitus evidenter, hæc in nostram
& ejusdem Ecclesiæ turbationem & dispendium
tentabantur, & plurimum ad hoc intentio labo-
rabat & studium, ut fornacis quasi extinctæ
recenter nos Ecclesiæ & Rex idem renovata eo
graviora sentiremus incendia, quo solent nocere
gravidis pericula recidiva.

Nos tantorum malorum cupientes obstare
principiis, ne serò medicina ipsis jam proceden-
tibus pararetur; in festo Ascensionis Domini
præterito, nuper apud Urbem veterem præfente
multitudine copiosâ fidelium, de Fratrum nostrorum
consilio, universos & singulos cujuscumque
præminentia, conditionis, aut status, attentè
monuimus, eisque districte præcepimus, ne in
prædicto Regno, vel ejus parte nos, & eandem
Ecclesiæ, aut præfatum Siciliæ Regem, qui
Regnum Siciliæ tenet ab ipsâ, per se, vel per alium
molestarent, impeterent, vel etiam pertur-
barent, occupando, invadendo, seu occupari
aut invadi faciendo Regnum ipsum, vel aliquam
partem ejus. Præcepimus insuper universis &
singulis Christi fidelibus, & specialiter Marchioni-
bus, Comitibus, Baronibus, Civitatibus,
Communitatibus, & Universitatibus Castrorum,
Villarum, & quorumcumque locorum Italia,
maximè ipsius Romanæ Ecclesiæ temporali Ju-
risdictioni subjectis, ne prædictis molestatori-
bus, impetitoribus, perturbatoribus, occupa-
toribus, vel invasoribus, seu occupari vel inva-
di facientibus dictum Regnum, vel aliquam
partem ipsius in præmissis intenderent; & ne
cum armis, vel sine armis, ad turbandam in eodem
Regno pacem, præfatorum Ecclesiæ ac Regis
Siciliæ, præstarent illis consilium, auxilium,
vel favorem publicè vel occultè; neve super hoc
societatem, conjurationem, aut sædus aliquod
cum ipsis inirent. Si quis autem contra nostram
monitionem, & præcepta præmissa, per se, vel
per alium quibuscumque dolo, fraude, vel machi-
natione faceret, cujuscumque forent præ-
minentia, dignitatis, conditionis, aut status,
excommunicationis sententiâ, quam ex tunc in
eos protulimus, ipso facto se noscerent innodatos.
Civitates quoque, & Communitates quilibet,
quæ contra monitionem & præcepta eadem
quocumque dolo, ingenio, arte, vel machina-
tione venire præsumerent, interdicti Ecclesiastici
sententiæ, quam ex tunc in illos promulgavimus,
voluimus subiacere. Ad hæc prædiximus Patriar-
chis, Episcopis, Archiepiscopis, Abbatibus, &
aliis inferioris gradus Prælatibus, quod si contra
monitionem & præcepta præmissa, vel eorum ali-
liqua venire tentarent, nos eos omni Ecclesiæ di-
gnitatis honore; cæteros autem Clericos non præ-
lationis officium, sed dignitates forficat, vel Pri-
oratus, seu alia beneficia obtinentes; & private
curarem obtentis, & inhabiles reddere ad alia
obtinenda, prout facti qualitas suaderet. Lai-
cis verò cujuscumque præminentia, dignitatis,
conditionis aut status, & præcipue temporali-
ter ipsis Romanæ Ecclesiæ subjectis expressè
denuntiavimus, quod si monitionem & præ-
cepta hujusmodi, contra ea per se, vel per
alium veniendo temerè non servarent; Nos
tantam temeritatem impunitam remanere no-
lentes, ipsos feudis, & aliis omnibus, quæ
à prædictâ vel aliis tenerent Ecclesiis, priva-
re; Vasallos eorum, si quos habent, à fide-
litas juramento quo tenerentur, eisdem
reddere penitus absolutos, & personis eorum
citra mortis periculum & mutilationis expo-
sitis, ad expositionem bonorum procedere
illorum, prout culpa ipsorum exigent, &
videretur expediens, curarem.

Et licet Panormitanæ civitatis, & civium,
nonnullorumque Castrorum illarum partium,
quæ contra eundem Regem Siciliæ rebellicant,

ANNO
1282.Summus
Pontif. ex-
communica-
tionis sen-
tent. profert
in Manfredi
fautores, ac
regni Siciliæ
perturbato-
res.

A N N O
1281.

culpa gravis acerbiorum processum exigeret: Nos tamen desiderantes quod civitatem, cives, & loca prædicta mansuetudo corripere, & à tanti terroris invio revocaret, erga eos non rigorem, sed mansuetudinem votis nostris accommodam prosequentes, Universitatibus prædictorum civitatis, & Castrorum, aliorumque locorum districtè præcepimus, ut cujuslibet difficultatis & dilationis objectu sublato ad nostra, Ecclesiæ, ac Regis eorundem mandata redirent: quodque prædictos molestatores, turbatores, occupatores, invasores, aut dantes eis in hoc auxilium, consilium, vel favorem in dictis civitate, Castris, villis, seu districtibus eorundem nullo modo receptare, vel recipere attentarent, nec ipsorum aut alicujus eorum dominio, vel regimini se quoquo modo submitterent, neve ipsis, vel eorum alicui contra Ecclesiam vel Regem prædictos impenderent in prædictis auxilium, consilium vel favorem publicum vel occultum; & nihilominus confederationes, seu obligationes quaslibet, si quæ inter universitates easdem, vel inter ipsas, & quoscumque alios initas, sive factas super occupatione, ac invasione prædictis; & juramenta de illis servandis, vel aliis pro prædictis hinc inde præstita relaxantes omnino, Universitatibus ipsis aperte prædiximus; quòd nisi præmissa celeriter adimplerent, contra Civitatem, Castra, & villas eorum spiritualiter & temporaliter sic procedere, auctore Domino, curarem, quòd poenâ decente suæ temeritatis & superbiæ recognoscere qualitate. Ceterum licet dum iis & aliis modis, & viis, filiorum salutem paternam venabatur affectio, reliquarum Civitatum, Castrorum, Villarum, caeterorumque locorum, civium & incolarum Siciliæ in nostram notitiam perlata rebellio, & præcipuè Messanenium, qui eorundem Panormitanorum imitati sævitiam, quàm plures ex ministris & devotis Regis ipsius post securitatem eis præstitam crudeliter trucidasse dicuntur; Castrum Regium loci ejusdem temerariis ausibus occupantes, causam multæ commotionis inducentes.

Idem Messanenies.

Nos tamen propterea non desistentes à cæptis, Venerabili fratri nostro G. Episcopo Sabiniensi ad partes alias cum plenâ Legationis officio, tamquam pacis Angelo destinato, bona in illis & pro illis partibus quæsumus, nec venerunt; pacem expectavimus, & turbis gravioris tempestas apparuit, machinatis jamdudum, ut communis quasi fert opinio, & subsequutorum consideratio satis indicat, evidentè dolis & insidiis revelatis. Si quidem Petrus Rex Aragonum, quem carum filium nominari non patitur exprimens inferius status ejus, de procedendo adversus Africam quæsito colore, Insulam Siciliæ, terram peculiarem ipsius Ecclesiæ, militum & pedum catervâ stiparus, invadens, occupans, & in illâ ejusdem Ecclesiæ pacem turbans, gravem contra eam seditionem excitans, graviterque populum concilians, in eam temeritatis prorupit audaciam, quòd cum Civitatibus, aliisque locis, Universitatibus, civibus, & incolis ejusdem Insulæ, quibus ratione uxoris, filie scilicet memorati Manfredi, natorumque suorum se teneri prætendit, confederationibus, pactis, & conventionibus, ut fertur, quin potius conspirationibus, & scelestis factionibus initis, Regium in Regno prædicto nomen usurpat, se Regem Siciliæ nominat, & gerere pro Siciliæ Rege præsumit; in majoris præsumptionis argumentum præfato Regi Carolo in suis litteris Regni Siciliæ titulum subtrahendo. Sicque non solum dictos Panormitanos, quos aliis pluries per Nuntios ad hoc sollicitè dicitur, incepta contra dictam Regem Carolum seditionis & rebellionis contumaciâ confir-

Petrus Rex Arag. regni Siciliæ usurpator.

mavit, eos per se ac gentem suam fovens, ipsifque favens in illa, & tam ipsos, quàm cæteros Insulæ memoratæ rebelles adeo contra eandem Ecclesiam eorum matrem & dominam concitavit, quòd nonnulli ex eis, & specialiter Messanenies, qui ante ipsius in Insulâ memoratâ præsentiam dicti Legati Nuntios humiliter admittent, dominium ejusdem recognoscences Ecclesiæ, nomenque publicè invocantes; eos postea contumaciter admittere denegarunt; baculo arundineo, eidem scilicet Regi Aragonensi prætextu dictorum uxoris & filiorum ipsius, ut dicitur, innitentes. Quos tamen uxorem, filios, sive Regem per eos, seu ipsorum ratione in eadem Insulâ vel aliquâ dicti Siciliæ Regni parte jus aliquod non habere præmissa declarant, & nos nihilominus decernimus & etiam declaramus. In quæ autem crimina falsæ regie dignitatis, imò & simplicis magistratus assumptio, seditio, violentiæque cum armis commissio incidant, quibus addidici sint poenis talium peccatores, non est opus exprimere; quia id nota & vetustissima decreta sanxerunt. Nec leve his pondus adjicitur, si ejusdem Regis & Regni Aragonum conditio explicitè describatur.

De Archivo namque ipsius Ecclesiæ munimenta prodeunt, manifestè testantia qualiter piæ memoriæ Innocentius Papa tertius prædecessor noster, quondam Petrum Regem Aragonum, dicti Petri Aragonensis Regis avum, Arelatenis ejus temporis Archiepiscopo, & aliis personis Ecclesiasticis, necnon & quàm pluribus suis associatum proceribus per mare ad Sedem Apostolicam accedentem, ut inibi ab eodem prædecessore Innocentio militare cingulum, & Regium acciperet diadema, honoravit multipliciter honorificè, ac benignè recipit, & in Ecclesiâ sancti Pancratii Martyris trans Tiberim per bonæ memoriæ Petrum, Portuensem Episcopum faciens in Regem inungi. Deinde propriis manibus coronavit, & Regalia insignia universa, mantum videlicet & colobium, sceptrum, & pomum, coronam, & mitram, quæ ad opus ipsius non solum speciosa, sed etiam pretiosa parari fecerat, ex more in Regum coronationibus observando largitus eidem, ab ipso corporale juramentum recepit. Per cujus religionem memoratus Rex inter cætera fidelitatem & obedientiam ipsi summo Pontifici ejusque successoribus, & Ecclesiæ Romanæ, Regnumque suum in ipsius obedientiâ fideliter conservare promisit: ac demum idem Rex cum multo tripudio & applausu coronatus, juxta ipsum prædecessorem nostrum Innocentium ad Basilicam sancti Petri Apostoli rediens, super illius Altare sceptrum & diadema deposuit, & militarem ensen de manu ejusdem prædecessoris accepit; dictumque suum Regnum antea censuale à suis prædecessoribus eidem Ecclesiæ constitutum, cupiens principali post Deum, ejusdem beati Petri & Apostolicæ Sedis protectione muniri, prædecessori eidem Innocentio, & per eum ipsi Sacrosanctæ Apostolicæ Sedi obtulit, illudque sibi & ejus successoribus in perpetuum divini amoris intuitu, & pro remedio animæ suæ, & progenitorum suorum, novo adjecto censu constituit censuale, pollicendo adjiciens, & adjiciendo pollicens, quòd ipse ac successores sui specialiter eidem Sedi fideles & obnoxii teneantur. Hæc autem perpetuâ lege fore servanda decernens, ut hujusmodi Regalis concessio firmitatem inviolabilem obtineret, ipsam in scriptis redactam de Procerum Curia suæ consilio, præfate dicti Arelatenis Archiepiscopo, Sancto parruo suo, Hugone de Bancio, & Arnaldo de Faciano, suis Baronibus, sigilli sui munimine roboratam eidem Innocentio prædecessori concessit.

Numquid igitur præmissa collata pariter & solerti examinatione discussâ, dictam Regem Ara-

A N N O
1281.

Idem Regni Petro non competere, sed Ecclesiæ Romanæ probatur.

goniæ

ANNO
1282.

gonia nepotem fidelitatis, ad quam memoratus avus suus, cuius est in eodem Aragonia Regno haeres, ipsum sicut & successores suos ceteros tam publicè, tam solemniter obligarat, eidem Ecclesiae debitorem, & violatorem publicum, reum grandis infidelitatis & damnabilis non accusant? Profectò fidei debitæ violatio, violentem procul dubio arguit infidelem; praesertim cum praemissa non leviter aggravet fraudulenta confictio, quâ idem Rex Aragoniae nepos non absque fraudis commento notabilis finxisse detegitur, & apud nos etiam per solemnes nuntios affirmasse, quod cum sumptuose & sollicito apparatu ad Dei & Ecclesiae servitium, & exaltationem Catholicae fidei, potentiae suae brachium dirigebat. Quod tamen contra fidei ejusdem utilitatem, dictum Regem Carolum, Cruce signatum in terræ sanctae subsidium, & publicè ad Dei ejusdemque fidei obsequia prosequenda dispositum, nullâ diffidatione praemissa, quod multorum iudicio produtionis notam non effugit, hostiliter impetendo, necnon & contra ipsam matrem Ecclesiam, ejus, ut praedicatur, terram invadendo, & occupando direxit. Nec cum excusat, sed accusat potius, quod ad partes Africae, Insulae praedictae vicinas, diebus aliquibus declinavit. Id enim ipsum adeo significat probat, imò & convincit eventus, ut opportunitate captatâ commodius iniquitatem quam conceperat, perpetraet; maxime cum per suos nuntios missos exinde pluries dictos Panormitanos sollicitasse, ipsis in praesumptâ malitiâ consilium, & auxilium attulisse dicatur. Nec sit verisimile quod eandem Africam, terram quippe diffuso vastam ambitu, refertam incolis non prorsus imbellibus, crebris munitionibus, ut habet fama, non vacuum, opibus & aliis opulentam, cuius invasionem vix multorum Regum Principumve quorumcumque potentia coaequivata praesumeret; ipse ad hoc procul dubio divitiis impar & viribus, cum committiva tam modicâ bellatorum solus assumeret invadendam. Numquid & iterum hæc non patenter ostendunt, quod saepesatus Rex Aragoniae nepos, tamquam insulae memoratae dicti Regni Siciliae partis non modicæ manifestus inceptor & occupator, ac Panormitanorum rebellium, & seditionis, commotionis, seu concitationis pacisque turbationis contra praefatum Regem Carolum morâ notorius factor, & fautor, & adversus ipsam Ecclesiam actor & factor, suique complices, comites, satellites, & ministri praemissam per nos in festo praedicto latam in nostris monitionibus, praecipis, & prohibitionibus non parentes, excommunicationis sententiam incurserunt, nec absolutionis Vassalorum suorum à juramento fidelitatis, si quo tenentur, eisdem, privationis feudorum, quae ipsi à Romanâ, vel quibuscumque aliis tenent Ecclesiis, & expositionis personarum citrà mortem, & mutilationem, bonorumque suorum comminationem in eodem festo periculum evitarunt? Universos autem saepesate rebelles Insulae, scilicet Messanenenses, Agrigennenses, & ceteros civitatum, Castrorum, Villarum, aliorumque locorum ejusdem Insulae cives, habitatores, & incolae, cuiuscumque sint praeminentiae, dignitatis, conditionis, aut status, qui dictis Panormitanis in pertinaciâ rebellionis assumptæ saltem se illis simili audacia sociando, & eos proinde validiores & firmiores in illâ reddendo; necnon societatibus, confederationibus, passionibus penarum, & juramenti adjectione firmatis, ut dicitur, uniendo favorunt, & tam alios, quàm Panormitanos eosdem, qui praefato Regi Aragonum nepoti contra prohibitiones & monita nostra praemissa intendere in invasione ac occupatione praedictis, ipsum recipere ac receptare, se illius regimini submittere, sive contra Ecclesiam, vel Regem Carolum praedictos, favorem, & auxilium impendere praesumerunt,

eidem sententiae subjectos, & periculo esse procul dubio liquet expositos. Civitates vero, Castra, Villas, & alia loca praedicta; nec non & Universitates ipsorum, Ecclesiastico suppositas interdicto.

Hæc sunt igitur quae per eundem Regem Aragoniae nepotem Deo & Ecclesiae servitio offerebantur. Hæc sunt quae ipsius Ecclesiae prosequi se iactabat obsequia. Hæc fidei Catholicae incrementa, sic exaltationem Religionis Christianae prosequitur, sic procurat, sic Dei, fidei, Ecclesiae, & Religionis earumdem hostes prosequitur, sic impugnat; talibus in se Regalem dignitatem inticular, talibus titulis vitam suam, famam genisque decorat? Licet itaque tantis excessibus, excedentiumque demeritis processus gravior deberetur, & ad executionem praemissarum comminationum procedere non iuste possemus, imò etiam sicut praedictorum consideratio perhibet, deberemus; quia tamen nescit à caris caritas etiam læsa recedere, inductu paternae caritatis inducimur, ut cum sumus licet insufficientibus meritis illius Vicarii, qui non mortem peccatorum, sed ut convertantur, & vivant, se velle fateatur; Regem Aragoniae, & alios praefatos, denuntiationibus, monitionibus, mandatis, prohibitionibus & comminationibus, ad conversionem celerem, ne in peccatis, iniquitatibus, & sententiarum laqueis quibus se, ut praemissa docent, apertius involverunt, in morte obdormiant, excitemus. Ideoque praesente hac multitudine copiosâ fidelium de Fratrum nostrorum consilio denuntiamus eodem Petrum Regem Aragoniae nepotem, suos comites, complices, satellites, & ministros, ac Insulae memoratae rebelles ex supra dictis causis excommunicationis; Civitates, Castra, Villas, & alia loca praefata, nec non & Universitates ipsorum, interdicti praemissis sententiis latas per nos subjacere de novo, tam in Regem, & alios saepesatos, quàm Universitates, Castra, Villas, & loca praedicta ex causis eisdem, & propter auctam eorum contumaciam in non parendo nostris monitis & praecipis, & à nobis prohibita pertinaciter prosequendo diutius, similes sententias promulgantes. Ipsum autem Regem & ceteros universos & singulos, qui cum eo sen aliâ, in auxilium praesentis turbationis, seu rebellionis, dictam Insulam intraverunt, vel inibi existentes eidem turbationi seu rebellionis quocumque modo favorunt, attentè monemus, eisque distictè praecipimus, ut ab huiusmodi suis excessibus & offensis desistentes, omninò Insulam eandem penitus exeant, nunquam illuc, in nostrum, Ecclesiae, vel Regis Caroli quo ad praemissa quaecumque praedictum, redituri. Adjicientes, ne quis de novo ad id eandem Insulam intret, vel aliquam ejusdem Regni partem publicè vel occultè impetat, turbet aliquatenus, vel molester. Universis quoque civibus, incolis, habitatoribus, & universitatibus civitatum, & aliorum locorum ipsius Insulae cum similibus monitione ac distictione jubemus, ut Regem Aragonum, & excommunicatos memoratos de ipsâ Insulâ prorsus expellant, nunquam eos vel alio ad praemissa, vel similia inibi recepturi.

Distictius insuper inhibemus, ne idem Rex Aragoniae se Regem Siciliae nominet, sigillum Regium sub intitulatione Regni Siciliae assumat, vel utatur assumpto, neque privilegia, immunitates, feuda, dominationes, bona, vel jura quaecumque in eo, aut aliqua ejus parte concedat, vel tamquam Rex Siciliae quidquam agat, neque dominium vel subjectionem aliquam in quascumque singulares personas, aut terras ipsarum, seu potestariam, vel quamlibet

ANNO
1282.Interdicto fe-
rit Petrum
Arag. ac fau-
tores, &c.Petrum jure
omni in toto
Siciliae regno
privatum de-
cernit Ponti-
fex.

ANNO
1281.

rectoriam, five officium quocumque nomine cenſentur, in civitate, vel quovis alio loco, maxime ipſius Regni Siciliae, aut alicujus partis Italiae in noſtrum, Eccleſiae, ac Regis Caroli eorundem quocumque, vel qualecumque gravamen, vel per ſe, vel per alium recipiat, vel acceptet; aut cum eis, vel eorum aliquo in praefatorum Eccleſiae ac Regis gravamen, ut praedicitur, ſocietatem, five aliam confederationem contrahat, vel conſervet qualitercumque contractam: neque ſingulares perſonae praemiſſae, vel aliae undecumque civitates, vel alia loca, eidem in Eccleſiae, ac Regis Caroli praedictorum perſequentione hujusmodi perſiſtenti, vel alii pro eo, ſeu in favorem ipſius praemiſſa concedant; vel aliquem praemiſſorum, aut alium pro eo, vel in favorem ipſius, ad praedicta, vel eorum aliquod eligant, nominent, recipiant, vel aſſumant: nec ipſe Rex Aragoniae, vel quivis alius eaſdem ſingulares perſonas, civitates, & loca, vel univerſitates ipſorum ſpecialiter, aut cujuſcumque partis Regni Siciliae ut ſe vel terras ſuas ejuſdem Regis Aragoniae domino, vel obedientiae cuiuscumque ſupponant, aut eum, vel alium pro eo, ſeu in favorem ipſius in poteſtatem, rectorem, vel ad aliud quodcumque officium, ut praedicitur, eligant, nominent, vel admittant, five cum eo ſocietatem vel confederationem aliquam contrahant, vel qualitercumque contractam obſervent: aut quod cives, incolae, habitatores, civitates, vel alia loca praedicta, ſeu univerſitates ipſorum, praefertim cujuſcumque partis ejuſdem Regni Siciliae a noſtra, Eccleſiae, Regis Caroli praedictorum fidelitate, ſeu devotione, quomodolibet avertantur, vel averſa etiam in hujusmodi averſione perſiſtant: per ſenandum, vel litteras inducere, aut donis, promiſſionibus, ſeu alio modo quovis allicere, vel ſollicitare praefumant: neve ſingulares perſonae, Civitates, Caſtra, Villae, aut loca praefata ſe dicti Regis Aragonum hujusmodi Eccleſiae, ac Regis Caroli perſequentioni quomodolibet inſiſtenti domino, regimini, vel obedientiae qualicumque ſubſciant; five in noſtrum, Eccleſiae, ſeu regis Siciliae praedictorum, vel gravamen, ut praedicitur, ipſum Regem Aragonum, litteras, vel Nuntios ſuos, vaſa quavis apta cuiuscumque navigio, gentemve recipiant, vel recipient, vel ad ipſum vadant, five litteras mittant, aut ſibi, genti, vel nuntiis ſuis, aut aliis pro eis, maxime in aliqua parte ipſius Regni Siciliae obediant, vel intendant, fodrum miniſtrent, equos, arma, vel vaſa hujusmodi ſub venditionis titulo, aut aliter quomodocumque concedant, ſeu ab ipſo Rege Aragonum, vel alio pro eo privilegia, immunitates, feuda vel largitiones quolibet in eodem Regno Siciliae, quas conſtat, & nos nihilominus declaramus & decernimus non tenere, vel alibi occasione inſtantis negotii ejuſdem Regni Siciliae, aut ſtipendia ubicumque contra nos, Eccleſiam, vel Regem Carolum praedictos recipiant, vel pro receptis promiſſum audeant ſervitium exhibere, aut alias praestare conſilium, vel favorem publicum, vel occultum, nec cum ipſo Rege Aragonum, vel alio pro ipſo, ſeu in favorem ipſius ſocietatem, colligationem, vel quacumque conventiones in noſtrum, Eccleſiae, aut Regis Caroli eorundem qualecumque diſpendium contrahant, aut contractas etiam ſub vinculo juramenti vel quarumlibet adjectione poenarum, five poenarum, audeant obſervare.

Michaelem
Palaeologum
mulctat.

Singulariter autem Michaelem Palaeologum, qui ſe Imperatorem nominat, quemque ſuper his, & praecipue ſuper impenſo in praedictis memorato Regi Aragonum nepoti contra nos,

eodem Eccleſiam & Regem Carolum, conſilio, auxilio, vel favore, necnon pactis, conventionibus & confederationibus initis cum eodem argumenta verifimilia deferunt; vox praeterea publica & communis quaſi aſſertationis incefſat: omneque ſibi de facto vel quomodocumque ſubjectos attentè monemus, eisque diſtrictè praecipimus, ut omnia, monitiones praecipuas, inhibitioneſque praemiſſa, quae ipſos Michaelem & ſubditos contingunt, vel poſſunt quocummodo contingere, vel in eis, ſeu quae ad eos qualitercumque locum habere: quae omnia & ſingula volumus pro nominatis ſingulariter & expreſſe repetitis haberi, & velut taliter repetita robur efficiamque fortiri, diligenter obſervent, eisque ſtudeant in omnibus & per omnia humiliter obedire; alioquin tam ipſos Regem Aragonum nepotem, & Michaelem Palaeologum, quam alios univerſos ſingulos dictis noſtris monitionibus, praecipis, vel inhibitionibus non parentes, cujuſcumque ſit praeminentia, dignitatis, conditionis, aut ſtatis Eccleſiaſtici, vel mundani, excommunicationis ſententiam, quam in eos de ipſorum fratrum conſilio ex nunc ferimus, ſeu inde innodatos eſſe decernimus ipſo facto, ac ſi expreſſe fuiſſent in hujusmodi proceſſus noſtri ſerie nominati. Civitates vero, Caſtra, & alia loca quolibet, necnon Univerſitates, quae ipſis monitionibus, praecipis, & inhibitionibus non parent, Eccleſiaſtico interdico, quod ex nunc promulgamus, in illa eſſe volumus eodem modo ſubjecta. Interdicta vero praemiſſa ſic accepra praecipimus obſervari, ut in locis quae incidunt in ea, vel in futurum incidant, nulla Eccleſiaſtica Sacramenta, exceptis dumtaxat baptiſmate parvulorum, & poenitentis morientium, miniſtrentur. Nulla divina celebrentur officia, niſi ſolum Miſſarum ſolemnia, quae in Cathedralibus, ac aliis Collegiatis, & Parochialibus Eccleſiis ad conſociendum Corpus Chriſti morientibus miniſtrandum ſubmiſſa voce, clauſis januis, interdico & excommunicationis proſus excluſis, ſemel tantum in ſeptimanam permittimus celebrari: non obſtantibus quibilibet privilegiis, vel indulgentiis, Citeſtenſibus, Praedicatoribus, Minoribus, vel aliis Religioſis, aut ſecularibus perſonis, dignitatibus, Civitatibus, Caſtris, locis, vel Univerſitatibus quibuscumque, ſub quavis forma vel expreſſione verborum ab eadem Sede conceſſis. Quae omnia quoad hoc omnino viribus vacua ſunt. Et nihilominus ſocietates, colligationes, conventiones hujusmodi, & quolibet alias factas, & etiam faciendas in favorem dicti Regis Aragonum, quae ad inſtans negotium ejuſdem Regni Siciliae, aut in Eccleſiae ſeu Regis Caroli praedictorum qualecumque diſpendium vel gravamen, etiamſi fuerint juramentorum, poenarum adjectione, vel quovis alio vinculo roboratae, de poteſtatis plenitudine diſſolventes, & carere decernentes omni robore firmitatis; univerſos & ſingulos qui ſe ad eorum obſervationem quomodocumque ſeu quantumcumque ſolemniſter adſtrinxerunt, ad eas obſervandas decernimus non teneri, nec pro eo quod ipſas de cetero non ſervaverint, de reatu perjurii, ac ratione poenarum, vel conventionum quarumlibet adjectionum, in illis poſſe in iudicio, vel extra iudicium imperi, ſeu aliquatenus moleſtari: quinimo eos ab illarum obſervatione ſub poena excommunicationis, quam ex nunc ferimus, & ipſos ſi ſecus fecerint, incurſſe volumus ipſo facto, praecipimus poenitus abſtinere.

Sanè omnibus tam perſonis Eccleſiaſticis, & ſecularibus, quam Civitatibus, locisque aliis, & Univerſitatibus ſupra dictis, quae hujusmodi mandatis noſtris, praecipis, & inhibitionibus

ANNO
1281.

Excommunicatos declinat qui monitionibus hiſce non obtemperant.

Civitatibus, & uſum interdico Sacramentorum, &c.

ANNO
1282.

contumaciter non parebunt, aperte prædicimus, quòd non solum ad exequendum comminationes præmissas, sed & alias gravibus spiritualiter & temporaliter contra eos, & specialiter contra Civitates quas contigerit in hujusmodi contumaciâ deprehendi: ad privandum eos Archiepiscopali vel Episcopali dignitate. Contra memoratos verò rebelles dictæ Insulæ ad interdicendum ipsis cum quibuslibet aliis, & aliis quibuscumque cum eis omne commercium, quando & prout facti fuisset qualitas, & expediens fore viderimus, procedemus.

Ad hæc præfatis Regi Aragonum, Michaëli Palæologo, & cæteris universis, qui contra præmissa nostra monita, præcepta, vel inhibitiones, prædictum Regnum Siciliae in præfata Insulâ, sive in reliquis ejusdem Regni partibus invadere, turbare, impetere, seu molestare quomodolibet præsumserint, publicè, vel occultè, hoc generali & publico denuntiamus Edicto, quod nisi dictus Rex Aragonum, & alii prædicti, in eisdem Insulâ & Regno Siciliae, ac vicinis, seu totius Italiae partibus commorantes, infra iustans festum Purificationis Beatæ Virginis, alii verò magis remoti infra Calendas mensis aprilis; dictus Palæologus infra Calendas mensis Maii proximè futuras: quod tempus eis ad hoc pro peremptorio termino assignamus, humiliter ad nos & Ecclesiæ mandata redierunt, præcisè nostris parituri beneplacitis, & tam nobis & Ecclesiæ, quam memorato Regi Carolo, de contumaciâ & contemptu, damnis & injuriis, omnique interesse satisfactionem plenariam competenti tempore, quod eis ad id præfiximus, impensuri ex nunc personas eorum, citrà mortis & mutilationis periculum, & omnia bona mobilia exponimus à quibuslibet fidelibus liberè occupanda, ipsosque feudis, bonis & juribus quæ à Romanâ, vel à quibuslibet tenent Ecclesiis, privilegiis, indulgentiis, & gratis quibuslibet ipsis ab eadem Sede sub quavis forma concessis, Apostolicâ autoritate privamus, Vasallos eorum juramento fidelitatis, quo forsitan tenentur eisdem, penitus absolventes. Lapsò verò dicto termino, quodcumque nobis visum fuerit ad privandum eundem Regem Aragonum, ipsius etiam absentia non obstante, præfato Regno Aragonum, omnibusque aliis terris suis, seu ad ipsâ Regnum & terras similiter exponenda, quoad ipsum Regnum, & terras præfatas semper nostro & ejusdem Romanæ Ecclesiæ jure salvo, & nihilominus contra eum pro qualitate criminum, quibus, ut præfatum est, eum obnoxium superiora prætendunt, quantum nostrum patietur officium, facti qualitas suggereret, & nobis expedire videbitur, auctore Domino procedemus.

Prædictas verò excommunicationis sententias prohibemus absque speciali mandato Sedis Apostolicæ, nisi forsitan in mortis articulo, relaxari: quo casu nisi absolutionis beneficium obtinentes infra tres menses postquam restituti fuerint sanitati, de loco interdicto, si forsitan ibi fuerint, recedentes, Apostolico se conspectui curaverint præsentare, satisfacturi de suis excessibus, pro quibus hujusmodi sententias incurserunt, & ipsius Sedis beneplacitis parituri, eo ipso in eisdem sententias relabantur. Ipsas quoque sententias sic firmiter & inviolabiliter volumus observari, quòd absolventi ab eisdem vel relaxandi easdem, nisi forsitan in mortis articulo, ut dictum est, tam omnibus nostris Pœnitentiariis, quam aliis quibuslibet Confessoribus, sive generalibus, sive specialibus, seu familiaribus quantumcumque, vel quantumcumque sublimitium personarum quibuslibet consentientium adimus potestatem, etiam à nobis, vel aliquo prædecessorum nostrorum, sub quacumque ver-

borum formâ generalem vel specialem, aut liberam absolvendi aliquem, vel aliquos à sententiis hominis, vel Canonis, seu alias eas quomodolibet relaxandi obtinuerint facultatem. Si quis autem sine dictæ sanctæ Sedis speciali mandato obtinendo deinceps contrarium fortè præsumserit, tam absolventem à prædictis sententiis, seu relaxantem easdem, quam hujusmodi absolutionem, vel relaxationem recipientem in quacumque dignitate, præminentiâ, statu vel ordine fuerint constituti, ex hac causâ excommunicationis vinculo innodamus: relaxationem etiam hujusmodi sententiæ Sedi præfate similiter reservantes, mortis articulo duntaxat excepto, & tunc nisi sanitate receptâ infra tempus competens jux à locorum distantiam ad eandem Sedem venerint suum humiliter recognoscitur reatum, & ipsius Sedis beneplacitis parituri, relabantur in easdem sententias ipso facto. Ab his verò mulieres in hoc tantum excipi volumus, ut si solum ratione præstiti favoris in hujusmodi sententias forsitan inciderint, possint per suos Diocesanos juxtà Formam Ecclesiæ absolutionis beneficium obtinere.

Ut autem hujusmodi noster Processus ad communem omnium notitiam deducatur, cartas, sive membranas, processum continentes eundem, in præsentis Ecclesiæ sancti Flaviani Martyris appendi vel affigi ostiis, seu superliminibus, faciemus, quæ processum ipsum suo quasi sonoro præconio, & patulo indicto publicabunt. Ita quòd dicti Petrus Rex Aragonum & Palæologus, ac alii quos processus ipse contingit, nullam possint excusationem prætere, quòd ad eos talis processus non pervenerit, vel quòd ignoraverint eundem, cum non sit verisimile remanere quoad ipsos incognitum vel occultum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Actam apud Montem Falconem ante prædictam Ecclesiam sancti Flaviani, in festo dedicationis Basilicæ Principis Apostolorum: Pontificatus nostri anno secundo, sub anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo secundo, Indictione undecimâ.

Processus depositionis habitus contra PETRUM Regem quondam Aragonum.

MARTINUS Episcopus servus servorum Dei, ad certitudinem presentium, & memoriam futurorum. De insurgentis in Regno Siciliae fremitu tempestatis, quam execranda Panormitanorum rebellionis audacia inchoavit, & reliquorum Siculorum malitia, Panormitanos imitata, profequitur, ad Sedem Apostolicam insaulto rumore perlato: Nos post processum in hac Urbe-Vetana civitate in festo Ascensionis Domini transacto novissimè habitum, ad compescendam tempestatem eandem, quia procellarum illius spiritus non cessabat, sed per insidias Petri Regis Aragonum, quem stilo circâ Reges solito non describi, subscripta ejus demerita meruerunt, invalescere potius videbatur, ut ejusdem Regis, qui Regiæ dignitati non deferens, & generis sui claritati non parcens, dictorum rebellium se ducem constituit & aurigam, nequitia revelaretur apertius, & Ecclesiæ Romanæ justitia contra eum evidentiùs appareret, pridem in festo dedicationis Basilicæ Principis Apostolorum præterito, nuper in pateâ Ecclesiæ sancti Flaviani Montisfalconis Balneoregenensis Diocesis, præsentè tunc multitudine numerosâ fidelium, duximus recensendum; qualiter foelicis recordationis Innocentius Papa quartus, &c. ut in superiori processu usque ad illa beneficium obtineret.

Tantis itaque ac talibus per præmissas monitiones, prohibitiones, & pœnarum commina-

ANNO
1282.

Mulieres à
Diocelanis
possunt ab-
solvî.

Iteratâ in Pe-
trum Arago-
niæ Regem
sententia.

Omnibus bonis & ditionibus expoliantur.

Pœnitentiariis & aliis absolvendi ab interdicto potestas prohibetur.

ANNO
1281.Petrus Regno
Aragonie,
omnique di-
tione spolia-
tum declarat
Summus
Pontifex

tiones memoratis Petro Regi Aragonie nepoti, rebellibusque fuculis ministris, complicitibus, satellitibus, & fautoribus eorundem, tamquam apertis datis significationibus ut à facie arcus fugerent, & se ab instantia recti iudicii merita duritia liberarent, non humiliatum, sed obduratum est in suis perverfitatibus insipiens cor eorum. Nec enim acquirerunt monitionibus; nec prohibitionibus paruerunt, nec comminationum horruere savitiam, nec ab earum instantia expaverunt; sed eis contemptis omnimodis suas non solum continuatione aggravare nequicias, verum etiam multiplicationibus variis ampliarunt, ad alias partes Regni Siciliae extra sepe fatam Insulam constitutas hostiliter impendendas suos, sicut fertur, conatus nefarios extendentes. Ne igitur tam iustae comminationes fiant injuste ludibrio, si eorum iustitia prosecutione debita fraudaretur, neve sine vindicta gravis adeo crescat infamia, dignum putavimus, ut memoratum Petrum nepotem Regem Aragonum, tantamque ipsius pertinaciam ultrix sententia prosequatur. Et ideo Regnum Aragonum, caeterasque terras Regis ipsius, de Fratrum nostrorum consilio exponentes ut sequitur, ipsum Petrum Regem Aragonie, eisdem Regno & terris, regioque honore, sententia, iustitia exigente privamus, & privantes exponimus eadem Regnum & terras occupanda Catholicis, de quibus & prout Sedes Apostolica duxerit providendum, in dictis Regno & terris ejusdem Ecclesiae Romanae, ut praemittitur, jure salvo, Vassallos ipsius quos prout praemissa declarant à juramento fidelitatis, quo tenebantur, eidem jam absolvi-mus, denuntiantes penitus absolutos, & deinde ab eodem, & à quolibet fidelitatis vinculo, & homagio expressis absolventes, ac eundem Petrum quondam Regem, Siculos complices, & fautores, omnesque alios singulares, qui praedictas inhibitiones, monitiones, & comminationes damnabiliter contempserunt, praemissis excommunicationis, Universitates vero, Civitates, castra, & loca caetera denuntiavimus interdicti sententis subjacere, ipsos & ipsa ex causis legitimis, & propter continuatam, auctamque ipsorum contumaciam similibus sententis supponentes. Universis praeterea Christi fidelibus, cujuscumque conditionis, praeminentiae, sive status, etiam si dignitate Pontificali, sive regia forsitan decorentur, & specialiter Archiepiscopis, Episcopis, aliisque inferioris gradus Praelatis, & personis Ecclesiasticis, Religiosis cujuscumque Religionis aut ordinis; & saecularibus, ipsique Petro quondam Regi Aragonie, Comitibus, Vicecomitibus, Baronibus, Universitatibus Civitatum, Castrorum, caeterorumque locorum, ac universis incolis, & habitatoribus eorundem Regni & terrarum, quibus dictum Petrum tunc Aragonie Regem privavimus, districte inhibemus, ne idem Petrus de dictis Regno & terris se de caetero aliquatenus intromittat: neve caeteri supradicti eidem Petro dudum Regi, vel aliis quibuscumque contra dictas privationem, expositionem, aut prosequentes eandem, per quos dictum Regnum & terras occupandas, Sedes eadem providebit, tentantibus se opponere, sed qualitercumque faveant sive praesent in hoc consilium, auxilium, seu favorem publicum vel occultum, quacumque occasione quaesita vel praetextu alicujus homagii, vel cujuscumque colligationis, confederationis, societatis, seu cujusvis conventionis, aut contractae hactenus sive in posterum contrahendae, etiam si colligationes, confederationes, societates, conventiones, & alia supra dicta penarum adjectionis, literarum, vel juramenti, seu cujuslibet alterius, sint vinculo firmitatis innexa. Nos enim colligationes, confederationes, societa-

tes, conventiones, caeteraque hujusmodi praemissa, quoad hoc, de potestatis plenitudine dissolvimus. Juramenta super illis praestita, poenaeque propter ea promissas penitus relaxantes. Universos & singulos qui eas contraxerant se ad eorum observantiam quantumcumque sollemniter adstringendo, ab ipsorum in praemissis observatione penitus absolventes.

Specialiter autem Archiepiscopis, Episcopis, & caeteris personis Ecclesiasticis, Comitibus, Vicecomitibus, Baronibus, incolis, & habitatoribus supra dictis eorundem Regni Aragonie & terrarum, prohibemus expresse, ne dictum Petrum olim Regem Aragonie pro Rege, vel pro Domino recipiant, vel habeant, neve sibi obediant, vel intendant aut ipsi, vel alii pro eo de rebus vel obventionibus sive juribus Regalibus, seu ratione domini debitis respondeant, vel aliquam satisfactionem impendere sub velamine quocumque praesumant. Alioquin memoratum Petrum quondam Regem, & omnes singulares personas cujuscumque sint praeminentiae, conditionis, aut status, Ecclesiastici, vel mundani, etiam si dignitatis Regalis honore praesuleant, excommunicationis: Civitates vero, Castra, Villas, & loca caetera, nec non Universitates ipsarum, quae dictas inhibitiones, vel earum aliquam praeterire, propria temeritate praesumpserint, interdicti sententis, quas ex nunc ferimus, decernimus subjacere, non obstantibus quibuslibet privilegiis, vel Indulgentiis, quibuscumque, Imperatoribus, Regibus, Principibus, Archiepiscopis, seu quibuslibet Praelatis aliis; Cisterciensibus, Praedicatoribus, Minoribus, Hospitalariis, templariis seu Religiosis aliis, aut saecularibus personis, etiam in dignitate qualibet constitutis; civitatibus, Castris, Locis, Communitatibus, Collegiis, vel quibusvis universitatibus, sub quacumque verborum forma vel expressione, ab eadem Sede concessis & quibuslibet aliis Indulgentiis ejusdem Sedis, per quas praesentis processus effectus impediri valeat, vel differri. Quae quidem omnia privilegia & Indulgentias, quoad hoc, omnino viribus vacuumus; & nihilominus contra hujusmodi praesumptores, & specialiter contra dictos Praelatos, Religiosos, comites, Vicecomites, Barones, Incolas, habitatores Civitatis, Castra, Villas & alia loca, & Universitates ipsorum, ad privandum eos, & ea quibuslibet privilegiis, & Indulgentiis, immunitatibus, sive gratis ipsis ab eadem Sede concessis, nec non terris, feudis, & juribus, quae à praefata Romana, vel aliis quibuscumque tenent Ecclesiasticis seu personis Ecclesiasticis, aut aliis gravius spiritualiter & temporaliter, quando, & sicut facti fuerit qualitas, & expedire viderimus, praevia divina gratia procedemus.

Ut autem hujusmodi noster processus ad communem omnium notitiam deducatur, cartas, sive membranas, processum continentes eundem, in majoris Urbe Vetanae Ecclesiae appendi vel affigi ostiis, seu superliminatibus faciemus, quae processum ipsum quasi sonoro praenotio, & patulo indicio publicabunt. Ita quod idem Petrus, vel alii quos processus ipse contingit, nullam postea possint excusationem praetendere, quod ad eos talis processus non pervenerit, vel quod ignoraverint eundem, cum non sit verisimile remanere quoad ipsos incognitum, vel occultum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Actum apud urbem veterem in platea dictae majoris Ecclesiae, duodecimo Calendae Aprilis, Pontificatus nostri anno secundo, anno millesimo ducentesimo octuagesimo tertio, Indictione undecima.

ANNO
1281.Interdictio
subiicit Papa
Praelatos, ac
Religiosos.
(licet privile-
giis munitos)
si Petro Ara-
gon. & aliis
excommuni-
catis faveant.

Ad

ANNO
1282.

II.
Ex Anecd.
Martene
Tom 1. Col.
1172.

Ad superiores Ordinis Prædicatorum, tribuit eis facultatem aliquos ex fratribus suis designandi ad audiendas confessiones.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei dilectis filiis Magistro, & Provincialibus Prioribus Fratrum Prædicatorum, salutem & Apostolicam benedictionem.

Adfructus uberes, quos in agro dominico, verbo pariter, & exemplo, confessiones audiendo, & per alia virtutum exercitia facer ordo vester, & humiles ipsius professores prodixerunt hætenus, & in futurum sperantur, Deo auspice, producturi, attentæ considerationis aciem convertentes, ut fratres ejusdem Ordinis prædicationis, & audiendi confessiones, officia eò liberius & efficacius exequi valeant, quò certius de ipsorum curâ circa eadem auctoritate constabit: tibi, Fili magister per te, vobis verò Prioribus Provincialibus cum diffinitoribus in provinciis vestris, capitulis congregatis committendi auctoritate Apostolica fratribus ejusdem ordinis in sacra pagina eruditus, examinatis, & approbatis à vobis prædicationis officium, audiendi confessiones, absolvendi poenitentes, & injungendi eisdem poenitentias salutares, etiam fratribus aliis idoneis concedendi eisdem, quos sæpe fati ordinis fratribus, quibus dicta officia taliter per nos commissa, sive concessa fuerint, quod eadem liberè valeant exercere, plenam damus, & concedimus auctoritate præsentium facultatem, districtis inhibentes, ne quis fratres ipsius Ordinis, quibus dicta officia taliter committenda duxerit, ut præmittitur, seu etiam concedenda, in exercitio, aut executione officiorum ipsorum audeat quomodolibet impedire. Volumus autem, quod hi, qui Fratres confitebuntur eisdem, suis parochialibus presbyteris confiteri (a) saltem semel in anno, prout generale Concilium statuit, nihilominus teneantur, quodque iidem Fratres eos ad hoc diligenter, & efficaciter secundum datam eis à Domino gratiam exhortentur. Nulli ergo omnino hominum &c.

Datum apud urbem veterem 4. Idus Januarii Pontificatus nostri anno primo.

Aragonæ Regnum ad Filium secundo-genitum Regis Franciæ transferri præcipit: anno 1283

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei dilecto filio Johanni tituli sanctæ Cecilia Presbitero Cardinali, salutem & Apostolicam benedictionem.

Qui Regna transfert atque constituit ipse scripturæ sacræ docet eloquio Regnum à gente transferendum in gentem propter injustitias, injurias, contumelias, dolosque diversos.

Sanè injustitiam manifestam Petri quondam Regis Aragonum circa occupationem Insulæ Sicilia; variosque conatus, & insidias ad alias partes Regni Sicilia occupandas; seditionem in eadem Insula motam; commotionem & concitationem populi factam inibi contra nos, rempublicam Ecclesiæ instar illius, probat aperte defectus evidens, immo potius nullitas ut ita dixerimus, juris sui; cum sit evidenter notorium sibi uxori, nativæ suis, vel ei per ipsos,

aut alias nullum jus competere, in Insula memorata, vel parte aliqua dicti Regni.

Ex quo ipsius injuriæ, nec non & contumeliæ, quas in præmissis nobis & Ecclesiæ Romanæ, quibus ratione Regni Aragonum, eidem Ecclesiæ à claræ memoriæ avo ipsius Petri, oblatis & censuralis tam ab illo, quam ab aliis ejus prædecessoribus constituti, ad fidelitatem debitam tenebatur, nec non carissimo in Christo filio nostro Carolo Regi Sicilia illustri, non absque occasione ac strage multorum, irrogavit hætenus, nec adhuc irrogare desistit manifesti convinctur, nec latendi locum inveniunt doli ejus, in suæ malitiæ prosecutione commissi, aut ipsius possunt insidiæ occultari; quos & quas communis jam notio publicat, & fama, quin potius infamia publica manifestat.

Præmissam itaque illius secuti non indignè doctrinam, cujus licet insufficientibus meritis, exequimur vices in terris post varias monitiones, prohibitiones, sententiarum excommunicationis & interdicti prolationes poenarum indicationes & comminationes expressas, de dicto Regni Aragoniæ ac terrarum, quondam ipsius Petri, expositione, ac privatione factas, & præcepta diversa, quorum omnium idem Petrus se contumacem exhibuit contemptorem, Regnum Angliæ, terrasque prædictas exponentes modo subscripto ipsum Petrum, tunc Regem Aragoniæ, Regno & terris eisdem Regionibus honore sententialiter, justitia exigente privavimus, & privantes exposuimus eadem Regnum & terras occupanda Catholicis de quibus, & prout sedes Apostolica duceret providendum quoad eadem Regnum & terras Romanæ semper Ecclesiæ jure salvo, sicut hæc omnia lata per nos, de fratrum nostrorum consilio, super hujusmodi privatione expositione & occupatione, sententia seriose declarat.

Quia verò ubi non est Gubernator populus corrui, ne ipsorum Aragoniæ Regnum & terrarum populus, factus absque Gubernatore diutius veniat in ruinam dictam provisionem fedi reservatam, eidem deliberavimus exequendam; & idcirco ad carissimi in Christo filii nostri Philippi Regis Franciæ illustris genus clarissimum, illibatam ejusdem generis fidem ad Deum, devotionem ad ipsum, & eandem Ecclesiam indefessam; fervidum zelum ad exaltationem fidei Orthodoxæ, cujus idem genus contra hostes ejusdem fidei semper exitit singularis athleta; & ingentem illius potentiam, in obsequiis eandem fidei & Ecclesiæ feliciter temporibus retroactis expertam; considerationis sollicitæ oculos convertentes, ad executionem provisionis ejusdem aliquem de ipso genere, sub Dei fiducia, quem semper illius generis clara progenies & Regnum Franciæ inclitum firmissimè credidit, devotissimè honoravit & coluit, de fratrum ipsorum Consilio deliberavimus eligendum.

In electione verò hujusmodi, aliquem de ipsius Regis Filiis præferendum multiplex ratio persuasit; ideoque tuæ circumspectionis industriam prolatam frequenter in arduis, fidum pectus, providumque Consilium nobis nota familiaritate diutina, debita meditatione pensantes, te ad hoc Ministrum idoneum, de fratrum eorumdem Consilio, assumentes, ad occupandum idem Aragoniæ Regnum & Comitatum Barchinoniæ, qui est de Terris expositis, quas olim fuerant dicti Petri, de illo ex ejusdem Regis Franciæ filiis, quem ad hoc ipse Rex elegerit, alio tamen ab eo, qui sibi est in dicto Regno Franciæ successurus sub lege, conventionibus, pacifice subscriptis, ab eodem Rege Franciæ, ac ipso filio, ad id electo per eum, solemniter promittendis, ut eorum quemque

ANNO
1283.

(a)
nota

III.
Ex Ang.
Archiv. Ri.
mer Tom. 2.
pag. 252.

ANNO
1283.

contingunt, & inviolabiliter observandis, per te auctoritate Apostolica, quam in hac parte tibi plene committimus, de ipsorum fratrum Consilio volumus provideri, & ipsum ad faciendum singulariter deputari.

Statuentes & declarantes quod, postquam ipsi Rex Franciæ & filius suus, ad hoc electus ab illo, & à te, ut prædicitur deputandus, eandem legem, conventiones & pacta expresse acceptaverint, & promiserint contenta in eis se inviolabiliter servaturos, tuque ipsum ejusdem Regis Franciæ filium ad id deputaveris, idem filio in præfato Regno Aragoniæ nomen & titulum Regium, in Comitatu quoque prædicto dignitatem omnem, quam dictus Petrus quondam Rex Aragonum in illis obtinuit, fortietur, & tam per se, quam per alios eadem Aragoniæ Regum, & Comitatum liberè occupet & faciat suo nomine occupari, eaque tam ipse, quam sui perpetuò succedentes in illis, infra scripto ad illa ordine admittendi, absque ulla contradictione possideant, & in ipsis tamquam veri Reges, Comites, & Domini, legitime administrant; plenè in eis jus Regis, Comitatus & Domini habituri; in Terraconen. Civitate, ipsius territorio, districtibus, & pertinentiis, sæpessatæ Romanæ ac Terraconen. Ecclesiarum per omnia jure salvo.

Quod si dicti Rex Franciæ & filius legem, conventiones, & pacta eadem non acceptaverint, vel contenta in eis, ut prædicitur non promiserint, ut ad provisionem & deputationem hujusmodi non procedas.

Lex autem, conventiones & pacta, sub quibus dictas provisionem & deputationem, & non aliter procedere velimus hac sunt, videlicet.

Ut eadem Regnum & Comitatum præfatus ejusdem Regis Franciæ filius ab eo electus, & à te ut præmittitur deputatus, ejusve successores in illis, nullo umquam tempore separent, nec ipsorum alterutrum dividant, sed in eandem personam semper cum sua integritate concurrant.

Ad eorum successionem nullus umquam, qui non sit de matrimonio natus legitimo, sed tantum legitimi admittantur.

Ita ut, si eidem filio dicti Francorum Regis, suisve in perpetuum successoribus, in Regno & Comitatu ejusdem, mortis tempore, liberi sexus utriusque supersint, ex suo, vel successorum suorum corporibus legitime descendentes primogenitus masculus succedat in illis.

Si verò solum feminini sexus liberis superesse contingat, succedat primogenita in eisdem.

Quæ, si tempore devolutæ hujusmodi successionis ad eam, fuerit innupta & nubere voluerit; personæ, quæ ad ipsius Regni regimen & defensionem existat idonea nubere teneatur.

Nunc nubat nisi viro Catholico, & Ecclesiæ Romanæ devoto.

Sed si scienter jam nupserat, vel postea nubat alicui non catholico, vel ipsi Ecclesiæ non devoto, donec ille vixerit & indevotione à fide, seu in ipsius Ecclesiæ indevotione persistit, eadem Ecclesiæ ipsorum Regni & Comitatus administrationem liberam obtinebit, ita quod nihil exinde perveniat ad eam, vel ejus virum non Catholicum seu etiam indevotum.

Illo verò non Catholico seu indevoto defuncto, ipsa, in viduitate persistens, seu nupta viro Catholico, devoto, & idoneo, ut est dictum, habeat, sicut ei competit, eadem Regnum & Comitatum, nec non & administrationem ipsorum, nihil tamen de perceptis ex illis hoc casu, restituatur eidem.

Si verò ignoranter non Catholico vel inde-

voto jam nupserit, vel ille, cui jam nupta erat, vel postea nupserit, post contractum cum ea matrimonium talis fiat, nec ipsa ejus errori aut indevotioni consenserit, seu favorem exhibuerit, Ecclesiæ nihilominus eorundem Regni & Comitatus administrationem habeat, illo vivente; ne ad ipsum ex dictis Regno & Comitatu aliquid velat pervenire; sed illo defuncto, eidem filiæ, in viduitate manenti, vel nubenti Catholico, devoto, & idoneo, ut superius est expressum restituatur, hoc casu prout ei competit administratio cum perceptis ex ea: deductis tamen exinde omnibus expensis, factis ratione, seu occasione administrationis ipsius, & cæteris, quæ fuerint deducenda, super quibus Romani Pontificis ejus temporis dicto stetur.

Sed & ipso viro vivente, si cum ad fidei veritatem seu ipsius devotionem Ecclesiæ, non simulatè, sed in veritate manifeste redire contigerit, filia eadem administrationem ipsam, prout debetur ei, retinebit.

Quod si forsan ipsum filium dicti Franciæ Regis ab eo sic electum, & à te deputatum, vel aliquem suorum hujusmodi successorum, eodem Philippo suo genitore supersite, contigerit absque liberis fati munus implere, idem suus genitor non succedat in Regno, & Comitatu prædictis.

Sed, si plures habeat filios, unum ex eis, non tamen primogenitus, qui debet in Franciæ Regnum succedere, infra tres menses, à tempore quo sibi defuncti mors innotuerit, numerandos, ad successionem hujusmodi poterit nominare.

Si verò unum solum filium, vel nullum quod absit, idem Rex Franciæ haberet, liceat ei aliquem de sua progenie, qui dicto filio electo, & ut præmittitur, deputato, defuncto sine liberis fuerat quarto saltem consanguinitatis gradu conjunctus, eligere, seu nominare ad successionem eandem.

Ipsa autem, infra dictum tempus neminem nominante, habeat Ecclesiæ eligendi, seu nominandi aliquem de ipsius Regis Franciæ filiis, seu conjunctis etiam supra dictis, si supersites fuerint, liberam potestatem, quibus non supersitibus, eliget eadem Ecclesiæ liberè undecumque.

Quod si memorato Franciæ Rege defuncto contingat, eundem filium suum, electum & deputatum sine liberis ab hac luce migrare, similem per omnia suis primogenitus nominandi, hac prima vice tantummodo, habeat potestatem, deinceps verò succedat taliter decedentis, de Regum Francorum genere, saltem conjunctus ei similiter quarto gradu, quem Ordo legitimæ successionis admitteret.

In quolibet autem prædictorum casuum electus, seu nominatus ex ipsa electione, sive nominatione, jus habeat in præmissis Regno & Comitatu servatis in omnibus prædictis, & subsequentibus legibus, pactis, & conventionibus liberè succedendi.

Eadem insuper Regnum & Comitatus in eadem Persona, cum Franciæ, vel Castellæ, seu religionis, aut Angliæ Regnis, aliquo unquam tempore non concurrant, neque ipsa Regnum Aragoniæ, seu Comitatus, ulli unquam alii Regno subdantur.

Et si forte contingeret aliquod de prædictis, Franciæ, Castellæ, Legionis, vel Angliæ Regnis, vel aliquem Regem, vel Reginam Aragoniæ pervenire, ipse vel ipsa Rex Aragoniæ seu Regina, si Regnum sibi obvieniens maluerint obtinere, cadant, eo ipso, quod illud acceptaverint, ab omni dominio, atque jure, quæ in Aragoniæ Regno & Comitatu prædictis ha-

ANNO
1283.

bebant,

ANNO
1283.

bebant, eaque libera, & expedita ipsi Ecclesie Romanae dimittere teneantur.

Ad successionem eorum autem, in Regno ipso cum Comitatu predicto, veniant ipsorum filii sive conjuncti, aut alii, secundum modum & ordinem supra dictos.

Et quia nostrae intentionis exitit, prospero statui dictorum Aragoniae Regni & Comitatus Ecclesiae & incolis, eorumdem utiliter & efficaciter providere volumus, quod omnes Ecclesiae praedictorum Regni & Comitatus, tam Cathedralis, quam alia, Regulares, seu saeculares omnesque Ecclesiasticae personae, illis libertatibus & immunitatibus, & specialiter in electionibus, provisionibus & iuribus aliis, eisdem competentibus omnino gaudeant, quae ipsis competunt secundum Canonicas sanctiones; & tam ab ipsis quam filio ejusdem Regis, sic ab eo electo, & a te deputato, suisque successoribus, & aliis etiam personis saecularibus, anti- quae consuetudinis approbatae bonaque usagia Regni & Comitatus eorumdem, quae sacris Canonibus non repugnant illibata serventur.

Quae vero, contra sanctiones Canonicas statuta, seu alia introducta fuerint, omnino viribus careant, & quatenus de facto processerant revocentur.

Ecclesiis ipsis, & personis Ecclesiasticis, omnia bona immobilia sive jura, quae summarie ipsas possedisse, vel quasi possedisse constituerit, eis ablata praecipue per memoratum Petrum, quondam Regem Aragonum de plano restituantur eisdem; de illis vero, de quorum possessione taliter constare non potest, fiat eis iustitiae complementum.

Super praedictis Comitatu & Regno, cum memorato Petro, quondam Rege Aragonum aut ejus filius, seu cum aliis quibuscumque, pro eis nullam societatem dictus Regis Franciae filius, vel iidem successores inibunt, nec conventionem aliquam facient de reddendo illis, vel eorumalicui dicta Regnum, vel Comitatum, seu aliquam partem ipsorum, absque sedis Apostolicae beneplacito & expresso consensu; nec aliquam aliam societatem seu conventionem, huiusmodi negotii prosecutioni nocivam.

Pro eisdem quoque Regno & Comitatu tam idem Regis Franciae filius, quam sui singuli successores in Regno & Comitatu praedictis, nobis nostrisque successoribus singulis, & Ecclesiae Romanae, fidelitatis praestabunt publicum iuramentum, & homagium facient, per se ipsos, quum praesentes erunt, ubi nos vel successores nostros praesentes esse contingerit; si vero absentes fuerint, tunc per idoneam interpositam personam, ad hoc specialiter destinandam, homagium facere, ac fidelitatis iuramentum eis praestare licebit; nisi forte in huiusmodi absentiae ipsorum casu, nos aut successores nostri ad hoc nuntium elegerimus destinare, tunc enim destinato ad hoc nostro, eorumdem successorum, & Ecclesiae nomine, tam ipse, quam praedicti successores ipsius in personis propriis idem iuramentum praestare, hoc homagium facere tenebuntur.

Eadem propterea iuramentum & homagium, tam ipse dictae Franciae Regis filius nobis, & nostris successoribus singulis, infra annum, postquam quis eorumdem successorum in summum Pontificem assumptus fuerit, quam sui successores infra simile tempus, postquam in eisdem Regno & Comitatu successerint renovare tenebuntur modo praescripto.

Et nihilominus pro Regno & Comitatu praedictis solvent idem filius & praedicti sui singuli successores, nobis nostrisque singulis successoribus, & ipsi Ecclesiae Romanae, annis singulis, in festo beatorum Apostolorum Petri & Pauli,

centus nomine, quingentas libras parvorum Turronen, ubicumque Romana Curia contigerit residere.

Incipient autem teneri ad censum huiusmodi exolvendum, postquam tres partes eorumdem Regni & Comitatus obtinuerint, licet alia quarta pars in ipsius filii, vel eorumdem successorum suorum adhuc rebellionem persistat.

Quod si forte idem Regis Franciae filius, vel dicti successores quocumque termino non solverint integre censum ipsum, & expectati per quatuor menses terminum ipsum immediate sequentes, de illo ad plenum non satisfecerint, eo ipso erunt, taliter in dicti census solutione cessantes, excommunicationis vinculo innodati.

Quod si, in secundo anno in praedicto solutionis termino, vel infra subsequentes quatuor menses eundem censum sine diminutione qualibet non persolverint, totum ipsum Regnum, cum praedicto Comitatu, Ecclesiastico erit suppositum interdicto.

Si vero, non in tertio anno, eodem termino, nec infra quatuor menses proximos, sibi, per satisfactionem census ipsius, duxerint consulendum habeant adhuc, ad satisfaciendum alios duos menses.

Sed, si nec in eodem tertii anni termino, nec infra sex praedictos subsequentes menses, sit de censu eodem plenarie satisfactum, ex tunc tam idem saepefacti Regis Franciae filius, quam successores ejus, ab ipsis Regno & Comitatu, omnique jure, quod in eis habebant, eo ipso cadunt ex toto, & Regnum ipsum, cum Comitatu praedicto, ad Romanam Ecclesiam, & ejus dispositionem, seu ordinationem, plene ac libere devolvatur.

Si autem, de ipso primi termini censu infra dictos tertium terminum, & sex subsequentes menses plenarie satisfacerent, nihilominus semper, pro singulis censibus singulorum terminorum, si simili modo in eorum solutione cessaverint, vel illos non solverint, similes poenas incurrant.

Ceterum cum idem Regis Franciae filius, vel dicti successores ejus in Regem decreverint coronari, quilibet in ordine vicis suae, coronam ab eadem sede Apostolica requiret; ut de speciali mandato nostro, vel successorum nostrorum, possit, per Terraconensem Archiepiscopum, apud Caesar Augustam solemniter coronari.

Haec enim inter felicis recordationis Innocentium Papam tertium praedecessorem nostrum, & memoratum Avum ejusdem P. tempore, quo idem Avus dictum Regnum Aragon. ipsi Ecclesiae Romanae, ut praetactum est, obtulit exitit ordinatum.

Concedimus tamen quod saepefacti Regis Franciae filius, ad praedicta electus & deputatus, possit per te coronari, si velit; & sine alia nostra requisitione & mandato, per quem maluerit conferari.

Singuli vero sui successores in Aragoniae Regno & Comitatu praedictis, prius petita super hoc ab Apostolica sede licentia, de speciali mandato sedis ipsius, ut in coronatione praedictur, per eundem Terraconensem Archiepiscopum consecrentur.

Haec omnia & singula memoratus filius, ab eodem genitore suo ad praedicta electus, & a te, ut praemisimus, deputatus, se ac eosdem successores suos inviolabiliter servaturos, & huiusmodi negotium sollicito prosecuturos, tibi nostro, successorum nostrorum, & ipsius Ecclesiae Romanae nomine, praefato Rege Franciae genitore suo eadem universa & singula specialiter approbante, & consuetudine in ipsis ex-

ANNO
1283.

ANN O
1283.

pressè pro se ac ipsis successoribus suis eos ad eadem obligando promittet, & proprio juramento firmabit; in eisdem promissione ac juramento adjiciens; quod hæc omnia cum ad legitimam ætatem pervenerit, non differat, sine difficultate aliqua illi, ejusdem Ecclesiæ Romanæ nomine, renovare, quem ad hoc ipsa Ecclesia duxerit deputandum.

Quod, si filius dicti Regis Franciæ quem ipse ad præmissa elegerit ejus sit forsan ætatis quod ad juramenti præstationem inhabilis habeatur, promittet idem Rex suas super hoc litteras concedendo, se ac suum in Franciæ Regnum hæredem, curatorem & facturum, bona fide, quod idem suus filius, cum ad ætatem, ad hoc aptam pervenerit, præmissa omnia & singula similiter promittet & præstabit, sine contradictione qualibet hujusmodi juramentum tibi vel alii, qui ad id fuerit per eandem Ecclesiam deputatus.

Promittet præterea idem Rex, sub similibus testimonio litterarum, quod tam ipse, quam post ejus obitum, suus in Franciæ Regnum successor, hujusmodi negotium, bona fide, potenter & sollicitè prosequatur absque dilatione, seu intermissione, quas facti qualitas seu emergentium casuum necessitas non inducet; quodque tam ipse, quam dictus ejus in Franciæ Regno hæres, eundem filium suum, ab eo, ut diximus electum, & a te deputatum, ac successores ipsius efficaciter in hujusmodi prosecutione juvabunt, & curabunt, & facient, bona fide, quod illi similiter negotium ipsum efficaci sollicitudine, ac sollicita efficacia pro viribus prosequantur.

Quod si dictus ejusdem Regis Franciæ filius, ad præmissa electus & deputatus, & ipse Rex aut eo non superflite, suus in eodem Regno successor, hujusmodi negotium prosequi neglexerint, nec post monitionem sedis ejusdem infra tempus competens, quod ad hoc sedes eadem, ipsius negotii circumstantiis & qualitate pensatis, duxerit præstendum, debite prosecutionis instantiam reassumant, eo ipso cadant à Regno & comitatu prædictis; & libera & plena eorumdem Regni & Comitatus dispositio sive ordinatio, ad Romanam Ecclesiam, absque contradictione aliqua devolvantur.

Nec idem Rex Franciæ, aut successor ejus in Franciæ Regno, ex præmissis lege conventionibus, sive pactis, ad aliquod aliud teneantur, dummodo tantum de suo expenderit in hujusmodi prosecutione negotii, quantum per Romanam Ecclesiam pro ejusdem prosecutionis subventionem receperint.

Si verò non tantum de suo expenderent, totum id, in quo summa taliter perceptorum expensas per eandem Regem & successorem de suo factas, excedat, ipsi Rex sive successor eidem Ecclesiæ restituere tenebuntur.

Forma verò juramenti fidelitatis & homagii, faciendi à sæpessato ejusdem Franciæ Regis filio, ad præmissa electo & deputato, suisque successoribus pro Regno & Comitatu prædictis, hæc est.

Ego Dei gratia, Rex Aragoniæ & Comes Barchinoniæ, plenum & ligium vassalagium & homagium faciens Ecclesiæ Romanæ, pro Regno Aragoniæ & Comitatu Barchinoniæ in Terraconen. Civitate, ipsius Territorio, districtibus, & pertinentiis, præfate Romanæ ac Terraconen. Ecclesiarum, per omnia jure salvo, ab hac hora in antea fidelis & obediens ero beato Petro, & Domino meo Domino Martino Papæ quarto, suisque successoribus canonice intrantibus, sanctæque Apostolicæ Romanæ Ecclesiæ; non ero in consilio, aut consensu, vel facto, ut vitam perdant aut mem-

brum, aut capiantur mala captione; consilium, quod mihi credituri sunt per se, aut nuncios suos, sive per litteras ad eorum damnum me sciente nemini pandam, & si scivero fieri vel procurari sive tractari aliquid, quod sit in eorum damnum illud pro posse impediam; & si impedire non possem, illud eis significare curabo; Papatum Romanum & jura Sancti Petri in Regno Aragoniæ & Comitatu prædictis, adjutor eis ero, ad retinendum & defendendum, ad recuperandum, & recuperata manutendum, contra omnem hominem; univèrsa & singula legem, conventiones & pacta contenta in Papalibus litteris superscriptis, plenariè adimplebo, & inviolabiliter observabo nec ullo unquam tempore veniam contra illa; sic me Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia. Datum apud urbem Veterem sexto Calendæ Septembris Pontificatus nostri anno tertio.

Regi Angliæ mandat, ne Siciliæ & Aragoniæ Reges singulari pugnatorum certamine Wafconia Fines ingredi patiatur, nève præsentia suæ copiam faceret, locumve duello designaret: anno 1283.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, Eduardo Regi Angliæ illustri.

Decet Excellentiam Regiam, & salutem tuam nihilominus congruit, quod in te semper vigeat sic ordinatus affectus, ut animum libenter ad promovenda Christi negotia dirigas, tranquillitatem publicam votive promoveas, desideranter horum impedimenta præpedias, & prout ex alto conceditur, incrementa procures.

Ideoque conventiones, multa indecentia plenas, & temeritate non vacuas, reprobas quidem & merito reprobandas, inter charissimum in Christo filium nostrum Carolum illustrem Siciliæ Regem & Petrum exigentibus suis excessibus, per sedem Apostolicam vinculo excommunicationis astrictum, quondam Aragonum Regem, non absque nimia animositatis inordinatione habitus circa quod ambo, cuilibet eorum comitiva centum militum assistente, ad illud concurrant, altrinfecus insimul configant, Celsitudini Regiæ confidenter exponimus.

Et, ut tibi earum qualitas plenius pateat, sub bulla nostra ipsarum de verbo ad verbum seriem, prout eam, à memorato Siciliæ Rege recepimus, destinamus.

Ex quarum circumspeditione manifestè circumspectio regalis advertet, quantum sint conventiones eadem obviæ crucifixi negotiis, & præcipue Terræ sanctæ, quantumque toti Christianitati damnosæ: cum illarum persecutio, non solum memoratum Regem ab eisdem negotiis, & ipsius Christianitatis promovendis utilitatibus abstrahat, sed & alios Principes & magnates, cæterosque fideles, qui circa prosecutionem eandem in se, vel in suis occupantur, avertat; & proinde manifesto exponatur terra præfata discrimini, dum ejus subsidium, multis excogitatum vigiliis multisque sumptibus & laboribus præparatum, damnabiliter impeditur.

Nec minus attendere poterit eisdem tuæ circumspeditionis industria, quam periculosa potest inter christicolos ex prosecutione hujusmodi, excitari commotio: quantaque illis corporum & animarum pericula ingeri; ac quantum nobis Ecclesiæ, tibi eunctisque Catholicis, quibus

ANN O
1283.IV.
Ex Arch.
Ang. Rimer.
Tom. 2. pag.
242.

ANNO
1283.

est eis quomodolibet obviare possibile, poterit à Deo & hominibus negligentia imputari ad quantam notam adscribi, si talia procedere poterimus.

Propter quæ, nec non & alia non facile numeranda discrimina, quæ dictarum conventionum executio Christiani procul dubio prodiga sanguinis, animarum inimica salutis publicæque pacis æmula & quietis verisimiliter comminatur; nos, illis promptis remediis obviare volentes, promissionem factam à memorato Rege Siciliae, super dictis conventionibus observandis prorsus illicitam, ut pote rem prohibitam expressius continentem, cum non solum in Principibus, similibusque personis, sed etiam in privatis duellum non sit ab Ecclesia tolerandum, reprobendam, irritamque duximus, & penitus vacuandam; & juramentum super eis præstitum, non solum temerarium declarantes, sed & carere viribus; ipsumque Regem Siciliae ad illorum decernentes observantiam non teneri; absolvendo cum nihilominus ab eisdem, quatenus processerunt de facto, sibi districtè præcipimus, ut à prosecutione promissorum, & juratorum taliter, prorsus absteat, & omnino desistat: eidem nihilominus sub pena excommunicationis, & comminationis processus cuiuslibet, quem contra quem quomodolibet habere poterit Ecclesia, ne ad executionem tam damnati certaminis, tam nefandi procedat; universis & singulis Christi fidelibus, ne illa sibi proseguenda suadeant, neve consilio, auxilium, vel favorem in illis proseguendis assistant, districtè inhibendo.

Cum itaque impediendi tam detestabilia, tam nociva tibi sit in promptu facultas, pro eo, quod, sicut earundem conventionum docet inspectio, loci determinatio, ad huiusmodi conflictus exercitium deputandi, de arbitrio tuo dependet; & secundum earum conventionum tenorem, idem conflictus, novo eorumdem Siciliae & olim Aragonum Regum non interveniente consensu, absque tua presentia non procedit; expedit ut ad id te promptum exhibeas solers & operosus occurras, ne si, quod absit, perturbare tam perverfa negligeres ea fovere non immerito censereris, sicque poenæ & comminationis adjectæ in præmissa nostra prohibitionis periculum, ut decet tam Catholicum Principem, non vitares.

Quo circa serenitatem Regiam monentes, rogantes, & hortantes, ac obsecrantes in Domino Jesu Christo, & per asperionem sui pretiosi sanguinis obtestantes, & nihilominus in remissionem tibi peccatorum injungentes, mandamus quatenus conflictum huiusmodi tam detestabilem, tam horrendum, ejusque præparatoria, omni studio, quo potes impediās.

Dictorum Siciliae & quondam Aragonum Regum adventum ad Civitatem Burdegalem, ejusque territorium, quin etiam ad quamcumque partem Vasconia, omni quo poteris remedio præpeditiois impediās, apertius interdicas.

Tuam nihilominus in his presentiam denegando, & tuis insuper in partibus illis, vicariis & Officialibus acriter injungendo, ne prædictorum Regum guardiam recipere, vel ad dictum locum deputare certamen, aut aliquid aliud in his ministerium exhibere præsumas: super quibus eis omnem penitus adimas potestatem.

Nos enim ad tam perniciofa, tam noxia omnimodis evitanda, ne dictos Siciliae, ac dudum Aragonum Reges Civitatem eandem, seu quamvis, ut prædicatur, Vasconia partem, ad hæc ingredi patiaris, neve in his presentia copiam facias, aut promittas, seu lo-

cum sæpessato certamini deputes, aut dictos tuos in eisdem partibus Vicarios sive Officiales in his aliquod ministerium exhibere permittas, districtè subjicimus prohibitionis edicto; ac illa omnia & singula quantumcunque in aliis regio intendimus honori deferre, tibi & eis, sub pena excommunicationis expressius inhibemus; sub eadem pena mandantes, ut si ad aliquid horum est processum, illud studeas cum celeritate, qua poteris revocare.

Et nihilominus dilectum filium nostrum, tituli Sanctæ Ceciliae Presbyterum Cardinalem virum utique grandi scientia præditum, prudentia & morum honestate decorum, quem, suæ probitatis obtentu grandi affectione prosequimur, cujusque consilii te in his acquiescere rogamus & petimus ad id inter cætera destinamus, ut tam te, quam prædictos vicarios, & Officiales tuos, per se, si facultas adfuerit, vel per suos nuncios, vel litteras efficaciter moneat, & inducat ad parendum præmissis Apostolicis monitionibus, inhibitionibus & mandatis.

Alioquin per excommunicationis in personas, & interdicti sententias, si opus fuerit, in Regnum tuum & alias tuas, ac eorumdem Vicariorum & Officialium terras, Apostolica, prout expedire viderit auctoritate compellat.

Non obstantibus aliquibus privilegiis, vel Indulgentiis, tibi vel eisdem Vicariis, sive Officialibus, sub quacumque verborum forma seu expressione concessis, quod tu, vel iidem Vicarii & Officiales excommunicari, vel interdicti non possitis, aut eadem Regnum & terra nequeant Ecclesiastico Interdicto supponi, per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, seu de verbo ad verbum de privilegiis & indulgentiis huiusmodi, sive obtinentium eadem nominibus mentionem: & quolibet alia ejusdem Sedis Indulgentia cujuscumque formæ vel tenoris existat, per quam, præsentibus non expressam, aut totaliter non insertam, effectus earum quomodolibet impediri valeat, vel differri.

Datum apud Urbem veterem nonis Calendas Aprilis, Pontificatus nostri Anno tertio.

Bulla super pecunia in subsidium Terræ sanctæ collecta, & in sacris locis deposita, per Regem Angliæ occupatâ, objurgatoria: anno 1283.

ANNO
1283.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, carissimo in Christo filio Regi Angliæ illustri salutem & Apostolicam Benedictionem.

DUm Regalis prudentiæ magnitudo, quæ non sine laudum præconio, rerum exitus metiens, in suis actibus non inconsultè procedere consuevit, nostræ dudum considerationis intuitu lustrabatur; dum summæ devotionis zelus, quo erga Romanam Ecclesiam matrem tuam Regia semper celsitudo respendit mentis proprie subiciebat aspectui, digne utique sperabamus nostri pectoris archivo recondita firma credulitas permanebat, ut sic prudenter tua limitares opera, sic inorum processuum studia discretè dirigeres, sic sapienter incederes in omnibus viis tuis, ut nullius exinde turbationis materiam eidem Ecclesiæ contingeret exoriri, ut reprehensionis cuiuslibet vitæ aculeis apud Regis æterni filium, per quem regnans meritum cumulo redderis acceptior, penes nos

V.
Ex Arch.
Angl. Rimer.
Tom. 2. pag.
250.

ANNO
1284.

& prædictam Ecclesiam, quæ te gerit in visceribus caritatis, magis ac magis gratiofus occurreres, & apud gentium populos famæ claritate splendidior habereris.

Sed, si vera fateri liceat, si fas sit exprimi veritatem, tu pridem, indignis tui cordis affectibus nimis favens, & voluntatis arbitrium minus providè præferens iudicio rationis, laudis Regiæ titulis, cura tibi vigili conservandis, quam plurimum derogasti, non attendens, neque considerans quam crudelis fore dignoscitur, qui negligit damnum famæ.

Nuper etenim, nec solum, divulgatis è longinquo rumoribus, sed etiam assertionem veridicam, mirantes accepimus & intelleximus perturbati, quod laudabili temperantiæ Regiæ more postposito, extendens ad illicita manus tuas, pecuniam decimam in Regno tuo, per Lugdunensem Concilii providentiam Terræ sanctæ concessæ subsidio, quæ per collectores, à sede Apostolica deputatos in sacris tuisque locis deposita sub fida jugique custodia servabatur; de locis ipsis sigillis ferisque violenter effractis, quibus loca eadem firmabantur, motu proprio, ne dicamus temerario, pecuniæ præfate custodibus renitentibus & invidis, totaliter amoveri, & ad certum locum pro tuæ libito voluntatis, non absque magna divinæ majestatis offensa, multoque dictæ Sedis contempitu, ac ejusdem Terræ gravi dispendio, asportari fecisti.

Sed numquid, hoc prædictæ sedis non interveniente licentia, Regiæ magnitudini licuit? Numquid ejus deducit honestatem? Numquid expedivit honori quamquam id quarundam excusationum, sive rationum velamine, quas in tuis, super hoc nobis directis expressas litteris, non immerito frivolas recti iudicii censura dijudicat, duxeris palliandum, profecto agi cautius contigisset si tuæ circumspicionis industria prorsus à talibus abstinuisset, si per te ad ea processus habitus non fuisset.

Nam quod exemplum ad ceteros Reges Catholicos, & de Rege Catholico procreatus, in tali putas actione transmiseris? Quam grandem quoque, quam uberem, credis in hoc, contra te materiam amalis dederis obloquendi. Quor & quantas in tui derogationem nominis linguas acueris. Quantumve scandali & turbationis intuleris fidelium cordibus, ad liberationem aspirantium dictæ Terræ, dum fideles ipsi te, qui dudum pro ea non parcens sumptibus laborum, onera non abhorrens, exercuisti sollicitus athletæ fortis officium, qui tuam inibi præsentiam impendisti, ejus prægravibus, quibus indefinenter affligitur, compassus angustiis & pressuris, talia peregrisse conspiciunt, talia perpetrasse mirantur? At utinam sensibus Regis eorum, quorum consilio uteris, studiosa solertia demonstrasset, quantus error, quamque gravis ex præmissis infamia quasi necessario sequebantur: Non enim venit nobis in dubium, quod si hujusmodi tam illicitæ asportationis effectum discretio Regia diligentius attendisset, ad eam non extendisses ullatenus desiderium mentis tuæ.

Cum igitur ad liberandum de hostis immanis manibus terram ipsam fervens nostra dirigatur intentio, & propterea illius non minui, sed potius augmentari subsidium cupiamus; nec velimus sicuti nec debemus, tantum ejusdem terræ præjudicium æquanimitè tolerare; serenitatem Regiam monemus, rogamus & hortamur attentè quatinus sedula meditatione recogitans quantum in hac parte tuum offenderis creatorem, cujus in hoc negotio agitur, quantum prædictum perturbaris Ecclesiam, quantumve læseris, de quibus extitit imperio tuæ iustionis, amota, facias, sublata diffi-

cultate qualibet, excusationibus seu rationibus non obstantibus supra dictis, quas omnino frivolas reputamus cum integritate restitui seu reponi; ulterius à similibus abstinendo; ac etiam Ecclesiasticas, & alias quascumque personas, penes quas dicta pecunia est deposita, vel eam deponi contigerit per Apostolicam Sedem pro tertæ memoratæ commodis disponendam, per te, vel alium, seu alios nullis imperendo molestiis, nullis vexationibus perturbando; illam in hoc efficaciam & sollicitudinem impensurus, ut debitæ restitutionis celeritas asportationis indebitæ ausum redimat, & Sedis præfate gratia, quam libenter ad filios devotos extendimus, circa te non immeritò augeatur.

Nec latere te volumus quod quantumcumque personam tuam sinceris affectibus prosequamur, Regioque libenter deferamus honori, nequa quam pati poterimus, cum non sit deferendum homini, plusquam Deo, quin super hoc si opus extiterit aliud remedium apponamus.

Datum apud Urbem Veterem tertio non Julii Pontificatus nostri Anno tertio.

De his quæ acta sunt inter Philippum Regem Franciæ & Carolum ejus filium secundo-genitum ex unâ parte, & Johannem S. Cæciliæ Presbyterum Cardinalem ex alterâ super negotio Regni Siciliæ: anno 1284.

ANNO
1284.VI.
Ex Arch.
Angl. Rimer
Tom. 2. pag.
167.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, carissimo in Christo Filio, Carolo Regi Aragonum illustri, nato carissimi in Christo filii nostri PHILIPPI Regis Franciæ illustris, salutem & Apostolicam benedictionem.

DUdum, propter injustitias, injurias, contumelias, dolosque diversos à Petro, quondam Rege Aragonum, circa occupationem Insulæ Siciliæ, vanosque conatus & insidias, ad alias partes Regni Siciliæ occupandas, seditionem in eadem Insula motam: commotionem & concitationem populi factam inibi adversus nos, rempublicam & Ecclesiam: contra nos & eandem Ecclesiam, quibus dictus Petrus, ratione Regni Aragoniæ, ipsi Ecclesiæ à claræ memoriæ P. avo ipsius Petri oblatis & censuralis, tam ab illo, quam ab aliis ejus prædecessoribus constituti, ad fidelitatis debitum tenebatur; nec non & carissimum in Christo filium nostrum Carolum illustrem Regem Siciliæ non sine multa temeritate commisos.

Post varias monitiones, prohibitiones, & sententiarum excommunicationis & interdicti prolationes, pœnarum indictiones & comminationes expressas de dicti Regni Aragon. ac terrarum, tunc ipsius Petri, expositione ac privatione factas, & præcepta diversa quorum omnium idem Petrus se contumacem exhibuit contemptorem.

Regnum Aragoniæ terrasque prædicta, certo modo, de fratrum nostrorum Consilio, exponentes, ipsum Petrum, tunc Regem Aragonum, Regno, & terris eisdem regioque honore sententialiter, iustitia exigente privavimus; & privantes exposuimus Regnum & terras eadem occupanda Catholicis, de quibus, & prout Sedes Apostolica duceret providendum, quoad ipsa Regnum & terras, Romanæ semper Ecclesiæ jure salvo, sicut hæc omnia lata per nos, de ipsorum fratrum Consilio, super hujusmodi privatione, expositione, ac occupatione, sententia seriose declarat.

ANNO
1284.

Et quia, ubi non est Gubernator, populus corrumpitur, ne ipsorum Aragoniæ Regni & terrarum populus, factus abique Gubernatore diutius vergeret in ruinam, dictam provisionem, Sedi reservatam eidem, deliberavimus exequendam.

Et ideo ad carissimum genus tuum, illibatam ejusdem generis fidem, ad Domini devotionem, ad ipsum & eandem Ecclesiam indefessam, fervidum zelum ad exaltationem fidei orthodoxæ, cujus idem genus contra hostes ipsius fidei semper extitit singularis athleta & ingentem illius potentiam in obsequiis eandem fidei & Ecclesiæ, feliciter temporibus retroactis expertam, considerationis sollicitæ oculis convertentes, ad executionem provisionis ipsius a quem de ipso genere, sub Dei fiducia, quem semper ejusdem generis clara progenies, & Regnum Franciæ inclitum, firmissime credidit devotissime honoravit & coluit, de fratrum eorundem consilio deliberavimus eligendum.

In electione verò hujusmodi, aliquem de carissimis in Christo filiis nostris, Philippi Regis Franciæ illustris Patris tui Filiis præferendum multiplex ratio persuasit.

Ideoque dilectum filium nostrum Johannem tituli sanctæ Cecilie Presbyterum Cardinalem, ad hoc ministrum idoneum, de fratrum eorundem consilio assumentes, ad occupandum idem Aragon. Regnum & Comitatum Barchinoniæ, quæ est de terris expositis, quæ olim fuerant dicti Petri, de illo ex ejusdem Regis Franciæ filiis, quem ad hoc ipse Rex elegerit, alio tum ab eo, qui sibi est in dicto Regno Franciæ successurus, sub certis lege conventionibus, & pactis, expressis in litteris nostris, super hoc Cardinali directis eidem, ab ipso Rege Franciæ, ac eodem filio, ad id electo, per eum solemniter promittendis, ut eorum quemque contingerent & inviolabiliter observandis per dictum Cardinalem auctoritate Apostolica, quam in hac parte plene sibi commissimus, de ipsorum fratrum Consilio, volumus provideri, & ipsum ad id faciendum singulariter deputari.

Statuentes & decernentes quod, postquam ipsi Rex Franciæ, & filius suus, ad hoc electus ab illo, & à præfato Cardinali ut prædicitur, deputatus, eandem legem, conventiones & pacta expresse acceptarent & promitterent contenta in eis se inviolabiliter servaturos, dictusque Cardinalis ipsum, ejusdem Regis Franciæ filium, ad id deputaret, idem filius in præfato Regno Aragon. nomen & titulum Regium, in Comitatu quoque prædicto dignitatem omnem, quam dictus Petrus quondam Rex Aragon. in illo obtinuit, sortiretur, & tam per se, quam per alios eadem Regnum & Comitatum libere occuparet, & faceret suo nomine occupari, eaque tam ipse, quam sui perpetuo successores in illis certo ad illa ordine contento in eisdem litteris, admittendis absque contradictione aliqua, possiderent, & in ipsis, tanquam veri Reges, Comites, & Domini administrarent legitime & plene in eis jus Regis, Comitis & Domini habituri in Terraconen. Civitate, ipsius territorio, districtibus & pertinentibus, sæpessate Romanæ ac Terraconen. Civitate, ipsius territorio, districtibus & pertinentibus sæpessate Romanæ ac Terraconen. Ecclesiarum per omnia jure salvo.

Dictus autem Cardinalis hujusmodi negotium, juxta formam sibi à nobis traditam, exequens diligenter auctoritate Apostolica, eidem in hac parte commissa, de te quem præfatus Rex Franciæ Pater tuus nominavit ad id ac elegit, sub lege, conventionibus atque pactis prædic-

tis juxta quasdam moderaciones declarationes & detractiones, super hoc per alias litteras nostras quarum tenor inferius annotatur adhibitas, tam à te quam à præfato Rege Franciæ Patre tuo solemniter, juxta quod eidem Cardinali facta commissio exigebat, promissis prout quemque vestrum contingunt ad occupandum Regnum Aragoniæ ac Comitatum Barchinoniæ prædicta, providit teque ad id faciendum singulariter deputavit ad Terraconen. Civitate ipsius Territorio districtibus & pertinentiis memoratis, dictarum Romanæ ac Terraconen. Ecclesiarum, per omnia jure salvo.

Tu vero hujusmodi provisionem & deputationem taliter ab eodem Cardinali factas, prædicto Rege Franciæ genitore tuo approbante, ac in his expresse consentiente acceptasti, & etiam recepisti, prout in litteris, inde confectis, ipsius Cardinalis sigillo munitis plenius continetur.

Nos itaque, tuis supplicationibus inclinati, quæ in præmissis ab eodem Cardinali taliter facta sunt rata & grata habentes, illa ex certa scientia de ipsorum fratrum nostrorum Consilio auctoritate Apostolica, confirmamus & præsentis scripti patrocinio communimus, defectum, si quis in eis, vel eorum aliquo, ex quacumque causa extitit suppletens de plenitudine potestatis; & tenores litterarum ipsius Cardinalis, nec non moderacionum declarationum & detractionum prædictarum, de verbo ad verbum, præsentibus interri facientes, qui tales sunt.

Sanctissimo Patri ac Domino suo reverendissimo, Domino Martino Divina providentia sacro sanctæ Romanæ ac universalis Ecclesiæ summo Pontifici, Johannes, Dei permissione tituli sanctæ Cecilie Presbyter Cardinalis, devotus servus ejus, & filius, cum humiliter recommendatione sui, devotissima pedum oscula beatorum.

Reverendissime sanctitatis vestræ litteras, ad me directas, recepi tenorem, qui sequitur, continentes.

MARTINUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei, dilecto filio Johanni titulo sanctæ Cecilie Presbytero Cardinali salutem & Apostolicam benedictionem.

Qui Regna transfert atque constituit ipse Scripturæ sacræ docet eloquio Regnum à gente transferendum in gentem, propter injustitias, injurias, contumelias, dolosque diversos.

Sanè injustitiam manifestam Petri &c. prout in anno superiore die 27. Aug. Quæ autem inter Philippum Dei gratia Regem Francorum Illustrum & Carolum ejus secundo genitum ex una parte, & me S. tituli sanctæ Cecilie Presbyterum Cardinalem, vestro & Ecclesiæ Romanæ nomine ex altera, acta sunt, præscriptarum auctoritate litterarum, juxta mandatum vestrum, tenore præsentium ad vestra deduco notitiam sanctitatis.

Sunt autem acta hujusmodi quæ sequuntur.

Anno Domini 1284. mensis Februarii die vigesima, indictione 12. Pontificatus vestri anno tertio, memoratus Rex coram Prælati & Baronibus Regni Franciæ, propter hoc Parisiis evocatis, lectis prius superscriptis litteris, ac petitionibus ipsius Regis, nobis per Bajocen, & Sibytonen. in Aurelian. Ecclesia Archidiaconos, ejusdem Regis nuncios, oblatis, & responsionibus ad eandem, prout hæc in litteris vestris Patentibus inclusis tamen in quodam pargameni Bullato, ad eundem Regem, nec non & quibusdam aliis ad me directis, & tam eidem Regi quam mihi per venerabilem virum & discretum Magistrum Egidium de Castellero notarium nostrum traditis & expositis in vul-

ANNO
1284.

ANNO
1284.

gari, plenius continentur, ab eisdem Prælati & Baronibus requisivit & petiit fidele Consilium sibi dare, utrum sibi expediret ac deceret idem negotium Regni Aragoniæ & Comitatus Barchinoniæ assumere, & etiam acceptare, sub lege, conventionibus, pactisve in vestris contentis litteris super hoc confectis, juxta moderationes declarationes, & concessiones de novo per memoratum notarium allatas & oblatas.

Qui quidem Prælati & Barones vicefimam primam Februarii ad tractandum & conferendum super hoc & deliberandum & vicefimam tertiam diem ejusdem mensis ad respondendum & dandum super hoc sua consilia, statuerunt.

Ipsa vero vigesima prima die, summo mane, ipsi Prælati & Barones, convenientes ad Palatium Regis, lectis iterum præfatis litteris, & expositis in vulgari in partes altrinsecus successerunt, qui cum in principio suæ deliberationis, sicut antea, semper in varias traherentur sententias, tandem illo, ut piè credendum est, cujus agebatur negotium inspirante, cujus etiam, cum voluerit operatio non non novit molimina tarditatis repente, & quasi sub eadem hora, in indemnitate consilii ac sententiæ resederunt licet ipsos segregaret locorum distantia, & in quo concordaret una partium, altera penitus ignoraret, videlicet, quod consideratis omnibus, Regi Franciæ expediebat & Regno ipsumque Regem decebat, prædictum negotium assumere, & etiam acceptare.

Quod cum Barones Prælati per nobilem Virum Simonem Dominum de Nigella militem nuntiasent, ego & dictus notarius, non expectata die crastina, ad danda consilia assignata significabamus Regi ut ad Palatium suum accederet responsum, & Concilium à Prælati & Baronibus auditurus.

Quibus idem Rex acquiescens, statim, duobus filiis suis Philippo & Carolo, secum adductis, venit ad Palatium, & adunatis invicem Prælati & Baronibus præsentate ibidem toto ipsius Regis consilio generali, aliorumque multitudine numerosa, Bituricensis Archiepiscopus, & voluntate & mandato Prælatorum proposuit pro ipsis, & respondit ipsi Regi, quod considerato honore Dei, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac ipsius Regis & Regni Franciæ, nec non & utilitate fidei Catholicæ, expediens erat Regi, ipsumque decebat, juxta moderationes, declarationes & concessiones, allatas & oblatas per memoratum notarium, hujusmodi negotium acceptare, et in hoc omnes & singuli consentiebant, & hoc etiam consulebant.

Mox verò prædictus Dominus de Nigalla, pro Baronibus, de mandato eorum & expresso consensu, proposuit, quod in eandem sententiam & consilium concordarent, & concordabant, & etiam consulebant.

Rex verò continuo respondit, grates vobis omnibus refero quod bonum & fidele consilium præbuisistis, & adjunxit, ad honorem Dei, & sanctæ matris Ecclesiæ, sub forma prædicta assumimus hujusmodi negotium, & etiam acceptamus.

Et ut hæc omnia de consilio Prælatorum & Baronum procederent, injunxit eisdem Prælati & Baronibus, ut in crastino ad Palatium redirent, ut de ipsorum consilio unum de Filiis suis, excepto Primogenito ad hoc eligeret, & etiam nominaret.

Quod, dicta die crastina, præfatis Prælati & Baronibus convenientibus & consentientibus, de Carolo secundo genito dicti Regis extitit adimpleri.

Sanè, diebus aliquot intermissis ex causa tertio Kal. Martii, ego & Notarius supradictus accedentes ad Regem, petimus, quod agendum supererat in negotio Regni Aragonum, & Comitatus Barchinoniæ, adimpleri.

Statimque duobus Filiis suis memoratis, Philippo & Carolo, una cum consilio suo vocatis & præsentibus, lectis coram ipsis suprascriptis litteris, & per me Cardinalem distinctè & per articulos expositis in vulgari. Idem Rex genitor, & præfatus Carolus, ipso genitore approbante, & in his expresse consentiente, universa & singula, in suprascriptis litteris contenta, quæ memoratus Carolus filius à me sigillatim, super uno quoque interrogatus, se inseruit intellexisse, mihi vestro & Ecclesiæ Romanæ nomine solemniter stipulanti, eadem universa & singula, prout unumquodque ipsorum contingunt, juxta quasdam detractiones, declarationes, & concessiones, factas & faciendas, acceptato negotio, prout ista in quibusdam vestris litteris ad ipsum Regem, & aliis ad me directis, & per ipsum notarium ipsi Regi & mihi traditis, plenius continentur. Se inviolabiliter servaturos, & negotium hujusmodi profecturos solemniter promiserunt, se ad hoc, & successores suos, prout quemque eorum contingunt specialiter obligando.

Quibus actis ego J. Cardinalis de memorato C. Regis Franciæ Filio, ad occupandum idem Aragoniæ Regnum & Comitatum Barchinoniæ providi, & ipsum ad id faciendum singulariter deputavi sub modo qui sequitur infra scriptus.

Ego J. tituli sanctæ Cecilie Presbiter Cardinalis, auctoritate Apostolica, mihi in hac parte plene commissa, de vobis Domine C. quem Pater vester Philippus, Dei gratia, Rex Franciæ illustris, ad id nominavit, & elegit, sub lege conventionibus, pactisve, ab eodem genitore vestro, ac vobis mihi sanctissimi Patris, ac Domini, Domini Martini Divina Providentia, summi Pontificis, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ nomine, sub forma præscripta solemniter promissis prout quemque vestrum contingunt, ad occupandum Regnum Aragonum & Comitatum Barchinoniæ provideo, & vos ad id faciendum singulariter deputato, in Terraconen. Civitate, ipsius Territorio, districtibus, & pertinentiis memoratæ Romanæ, ac Terraconen. Ecclesiarum per omnia Jure salvo, cujusmodi provisionem & deputationem taliter à me factas, idem Carolus memorato Rege Franciæ genitore suo approbante, & in his expresse consentiente acceptavit & recepit. Philippo Fratre suo primogenito præsentate, & in his eidem Carolo congaudente, homagium autem & juramentum, prout in nostris litteris continetur ab eodem Carolo eximiam & recipiam, cum ad ætatem, ad hoc aptam, pervenerit, quam implere creditur idem Carolus infra mensem à tempore confessionis præsentium numerandum.

In cujus rei Testimonium sigillum meum duxi præsentibus appendendum.

Datum Anno prædicto Kalendas Martii Pontificatus nostri Anno tertio.

NICOLAUS QUARTUS,
PONTIFEX CXCIII.

ANNO DOMINI MCCLXXXVIII.

Vide Compendium Vitæ in Magni Bullarii Romani Tom. I. hujus Editionis Luxemb. 1727. fol. 159.

I.
Ex Arch. Angliæ Rimer Tom. 2. pag. 358.
Bulla Regi Angliæ directâ, monitoria ut inducat ALFONSUM Regem Aragoniæ, quod intendat liberationi Caroli primo geniti Regis Siciliæ, quem carceri derinuit mancipatum: Anno 1288.

NICO-

ANNO
1284.ANNO
1288.